AZTAG
JOURNAL QUOTIDIEN ARMÉN.
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 550, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ. տար. 7, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՄԱՐՏ 23 1932
ԶԵՐԹԸ ՀԱՏԸ 2.50 Ս. Դ.

Զ. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է ընել թերթիս տօղերէն հացէն | Տնօրէն — Խմբագիր ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 17 (594)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ ԵՐԿՈՒ ԵՐԵՍՆԵՐԸ

ՊՐԻԱՆ ԵՒ ՀԻԹԼԵՐ

Եւրոպական թերթերը, ինչպէս և աշխարհի ամէն կողմի թերթերը այս օրերս կը զբաղուին բացառաբար այս երկու անուններով։

Մէկը երեսուն տարիներէ իվեր Ֆրանսայի եւ Միջազգային քաղաքականութեան մէջ ամենափայլուն և աչքի ընկնող անուն մը։ Միւսը վերջին տասնեակ տարիներու ընթացքին մէկ երկու բաղդախնդրական ձեռնարկներով եւ մանաւանդ վերջերս իր ծայրայեղ և սպառնագին քաղաքական ուղղութիւնով սրտադող կը պատճառէ ոչ միայն Գերմանիոյ այլ ամբողջ Եւրոպային։

Պրիան իր մահովը, եկաւ անգամ մը ևս շեշտելու կարծես նշանակութիւնը այն մեծ գաղափարին՝ խաղաղութեան գաղափարին, որուն ան, նուիրեց իր քաղաքական կեանքի վերջին տասնեակը։ Բուռըն հայրենասէր, բայց մանաւանդ մեծ մարդասէր, ծնած ամենահամեստ ընտանիքի մէջ, անցած կեանքի բազմակողմանի բովերէն, ծանօթ երբեմն իբրև մաքառող ընկերվարական, ջատագով պայքարի ամենածայրայեղ միջոցներու, ինչպէս sabotageը, բայց մտնելով քաղաքականութեան ասպարէզը, և ստանձնելով ամենապատասխանատու դիրք, ան կրցաւ կշռել ընկերային մեքենայի բարդութիւնը և փոխել իր ըմբռնումները մէջ, ըմբռնել արդարացի պահանջքները Ֆրանսայի նման մեծ պետութեան մը, ինչպէս նաև կարիքները իր հայրենիքին։ Երէկուայ պայքարող ընկերվարականը, վայրկեան մ՚իսկ առանց տատամսելու վերջ դրաւ, ամենավճռական քայլերով, 1910ի մեծ երկաթուղային գործադուլին, որ արտաքին թշնամիներուն առաջ ամենայարմար առիթ կը ներկայանար շահագործումի։ Ինք էր նոյնպէս, որ զինուորական ծառայութեան, երեք տարիի վերածման յաջողացնողը եղաւ։ Այսպէս ըլլալով հանդերձ և մնալով նոյն իսկ ընկերվարական և խաղաղասէր, և միաժամանակ ամենամիջազգային Եւրոպացին, ան վայրկեան մ՚իսկ չի մոռցաւ իր հայրենիքի շահերը, և անոր սպառնացող վտանգը։ Մէկ կողմէն ջանաց խաղաղութիւնն ապահովել, իսկ միւս կողմէն ոչինչ չի զոհել իր Ֆրանսայի ինքնապաշտպանութենէն, այդ խաղաղութիւնը ապահովելէ առաջ։

Այս մեծ մարդու կեանքը հետաքրքրական է մանաւանդ այն տեսակէտէն, որ ամենէն մեծ դասն է բոլոր անոնց, որոնք հայրենասիրութիւնը կը մերժեն, օտարատեացութեան մէջ, իսկ խաղաղասիրութիւնը, հայրենիքին դաւաճանելուն։

1921էն իվեր, հակառակ ծայրայեղ լարուած դրութեան, ան յանդգնեցաւ լեզու գտնել ջախջախուած և դառնացած Գերմանիոյ հետ, և ըրաւ ամեն տեսակ հնարաւոր զիջումներ, որպէսզի հող պատրաստէ իրականացնելու համար իր մեծ գաղափարը, Միացեալ Եւրոպան, այսինքն եւրոպական Միացեալ Դաշնակցութիւնը։

Իր զիջումներուն և զոհողութիւններուն մէջ սակայն, ոչ մէկ րոպէ չի մոռցաւ ան իր հայրենիքի ապահովութիւնը, և միևնոյն ժամանակ նկատի առաւ այլ երկիրներու ապահովութեան իրաւունքը։ Ահա իր այս լայնախոհ և իսկական հայրենասիրութեան շնորհիւ, ան կրցաւ նաև ճանչցնել ինքզինքը իբրև իսկական խաղաղասէր, և զբաւել թէ բարեկամ և թէ թշնամի բոլոր պետութիւններու խորին յարգանքը և վստահութիւնը։ Իր խաղաղասէրի անկեղծութիւնը, և իր հայրենասէրի անկեղծութիւնը, իրարու միացած և զօդուած իր խօսքին տուին հմայք մը և կշիռ մը Ազգերու Դաշնակցութեան ժողովներուն, ինչպէս նաև միջազգային դիւանագիտական յարաբերութիւններու մէջ, որ շատ քիչերն են կրցած ունենալ, միջազգային քաղաքական պատմութեան մէջ։

Ամենածանր և սպառնագին բարդութիւններու մէջէն, Պրիան կրցաւ դուրս գալ պահպանելով խաղաղութիւնը, և քայլ մ՚աւելի մօտեցնելով Եւրոպան իր համեւրոպական իտէալին։

Ընդհանուր ցաւը և ափսոսանքը որ իր մահը առաջ բերաւ ամէն երկիրներու մէջ, ամենակենդանի ապացոյցն է այն հաւատքին և վստահութեան, որ ինք, Ֆրանսայի այդ մեծ զաւակը կրցեր էր ներշնչել ամենքին, առանց բացառութեան։ Համեւրոպականութեան գաղափարը առաջին անգամ չէ որ մէջտեղ կը դրուի։ Համամարդկայնութեան գաղափարը նոյնպէս։ Բայց տարբեր է երբ ան կը դրուի մի մեծ մտածողին կողմէն, ինչպէս Կէօթէի, կամ մի մեծ ընկերաբանի կողմէն, ինչպէս Սէն Սիմոնի, Լուի Պլանի, Բրատոնի, Քարլ Մարքսի, Լաւալի և նորագոյն ընկերվարականներու, ինչպէս Ժօրէսի, Վանտէրվէլտի Պէպէլի, Գէթ Հէրտքի, են. և տարբեր է երբ այդ գաղափարը, գործնականացման կ՚ենթարկուի միջազգային դիւանագիտական յարաբերութիւններու մէջ այնպիսի պետութիւններու, որոնք առանց բացառութեան հիմնուած են դրամատիրութեան սկզբունքներու վրայ։ Անկախ դասակարգային շահերէ և մտահոգութիւններէ, և ձգտելով միմիայն վերջ տալու այն զանգուածային ոճրին, որ պատերազմ կը կոչուի, և ձգտելով մանաւանդ անհետացնելու զայն առաջ բերող տնտեսական պայմանները, Պրիան առաջին անգամ ըլլալով գործնականապէս դրաւ սեղանին համեւրոպականութեան հարցը, լուծման համար, հաւանական և հնարաւոր առաջարկներով։

Առաջին անգամ չէ որ մեծ և գործնական միտքեր Ֆրանսայէն ծնունդ կ՚առնեն։ Առաջին անգամ չէ, որ Մեծ Գաղափարապաշտ Ֆրանսան, իր գաղափարով համաշխարհային յեղաշրջումներ առաջ կը բերէ։ Մեռաւ իր մեծ զաւակը, համամարդկային սուգի արտայայտութիւններու մէջ, և Ֆրանսան միաժամանակ ողբաց իր մեծ զաւակը, իբրև մեծ հայրենասէր։

Ահա հայրենասիրութեան մէկ երեսը…

* * *

Այս միջոցին ինչպէս ըսինք, համաշխարհային մամուլը կը զբաղուի երկրորդ անունով մը, Հիթլէր. — երկու գոյներու տակ կը ներկայացուի այս մարդը։ Ոմանք մեծ հայրենասէր կը նկատեն զինքը, Մուսոլինի մը Գերմանիոյ համար։ Ուրիշներ բաղդախնդիր մը միայն, յանդուգն և տաղանդաւոր բաղդախնդիր մը։

Ինչ որ կարևոր է, այդ անձնաւորութեան առաջադրած գաղափարներն են։ Այդ գաղափարներու մէջէն, իր Գերմանիոյ խոստացած բարիքներու և բարելաւումներու մէջէն, արիւնի, վառօդի հոտ կուգայ որ կը ջղայնոտէ ամբողջ Եւրոպան։ Ինչ որ խաղաղութեան դէմ դաւադրողի մը բնոյթն ունի իր կեցուածքը, իր խօսքը, իր վարուելակերպը։ Ան կը գրգռէ բոլոր հիւանդ մտայնութիւնները և հոգեբանութիւնները Գերմանիոյ մէջ։ Ան կ՚ուզէ շահագործել դժգոհներու և ձախողածներու դառնացած հոգեբանութիւնը։ Ոչինչ գեղեցիկ, հմայիչ, շինիչ չկայ այդ հայրենասիրութեան մէջ։ Նեղ, լարող, ատելութիւնով լեցուն հայրենասիրութիւն մըն է իրը, — եթէ երբեք է — որ չի ողողեր դուրսի աշխարհը, այլ ընդհակառակը, այդքան ատելութեան ի տես այնքան եսամոլութեան ճիչերուն ի լուր, կը սարսռայ դուրսի աշխարհը, և կը պատրաստուի ձեռքը իր զէնքին տանիլ, ինչպէս կ՚ընէ մէկը, երբ ոճրագործի մը դէմ կը գտնուի։

Կէօթէներ և Քարլ Մարքսներ, Վակնէրներ ստեղծող Գերմանիոյ զաւակն ալ չէ ան։ Ան իր մէջ ունի, աւստրիական օբէրէթային հերոսի բնոյթ։ Ինչ որ հապսպուրկեան վիշտիչ արծիւի վայրագ ճիչերը։ Ծակատագրական դժբաղդութիւններու կնիքը կրող գումարերի տեսք ունի ան։

Սխալ է, յանցանք է համեմատել անգամ զինքը, Մուսոլինիի հետ, որուն անունին և գործին հմայքէն կ՚ուզէ օգտուիլ, կ՚ուզէ դանոնք շահագործել։

Տարբեր մտահոգութիւններու և պայմաններու ծնունդ էր Մուսոլինին, և գոյութիւնը եւրոպական դիւանագիտութեան հորիզոնին վրայ, ոչ թէ սպառնալիքի այլ ազդարարի բնոյթ ունի։ Ան պանդուխտ հայրենիքներու իրաւունքներու և շահերու պաշտպան կը ներկայանայ։ Լաւ է իր գոյութիւնը, որ վրաւական կրնայ դառնալ համեւրոպական քաղաքականութեան մը իրապէս և արդարօրէն իրականացման։ Ան իր փիլիսոփայութիւնը ունի։ Իր երկրի իրաւունքները և գոյութիւնը ապահովելէ յետոյ, ինչպէս Ֆրանսան է ապահոված, ան կրնայ ամենաօգտակար կերպով գործակցիլ համեւրոպական գաղափարի իրականացման։ Որովհետև ան քանդումի մարդը չէ, այլ կազմակերպող, այլ շինարար մարդն է։

Ուրեմն, անկախ քաղաքական և դիւանագիտական տեսակէտներէն, կարելի է ըսել, որ Պրիանի մահը և Հիթլէրի շարժումը իրենց մէջ կը պարունակեն գաղափարական դասեր։

Մեծագոյնը անոնցմէ այն փաստն է որ համեւրոպական, համաշխարհային համաքաղաքացիական գաղափարները, կրնան շինարար եւ օգտակար կերպով զարգանալ միայն երբ հաշուի կ՚առնեն իւրաքանչիւր ժողովուրդի շահերուն պահպանումը և յարգանքը հայրենասիրութեան, որ աւելի քան վառ է այսօր, որ այսօր ինչպէս երէկ, և վաղը ինչպէս այսօր ամենամեծ ազդակն է մնալու ժողովուրդներու փոխյարաբերական հարցերու մէջ։

Իսկ նոր իտէալը հայրենասիրութեան, կը սկսի ձգտիլ քաղաքակիրթ ժողովուրդներու մէջ հետևեալն է.

Այնճան սիրել իր հայրենիքը, որ այդ սիրով եւ ըմբռնել ուրիշներու սէրը դէպի իրենց հայրենիքը։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԱՂԵՏԻ ՄԸ ԱՌՋԵՒ

Բոլոր անոնց համար որ կրթական մեր բարդ գործին մօտէն կը հետևին, անհերքելի կը մնայ սա իրողութիւնը, թէ յետ-պատերազմեան մեր կրթական ծրագիրները դարձած են աւելի՛ բարդ ու խճողուած։

Անհերքելի այս ճշմարտութիւնը արդիւնք է քաղաքական մեր դժբախտ վերիվայրումներուն յաջորդող միջավայրի ու տնտեսական պայմաններուն։

Ոչ ոք կրնայ ժխտել, որ այսօր, հայ մանուկը, սկսած իր 7 տարեկան հասակէն, դեռ ֆիզիքապէս իր աճումին չհասած, դեռ մանկապարտէզի իր զբաւարթ կայտառումներուն զգայութիւնը չթօթափած՝ կ՚ապրի իր տարիքին ու աճման անհամապատասխան ու անբնական կեանք մը։

Այսօր կրթական մեր մեքենան դարձած է աւելի՛ բարդ, աւելի ծանր ու տաժանելի։ Տնտես. անստուգութիւնը որուն դէմ-յանդիման կանգնած է մարդկութիւնը, ու մանաւանդ ֆիզիքական կրկնակ աւերներու ու նիւթական աննախընթաց քայքայման ենթակայ հայութիւնը, ստեղծած են մեզի համար չփոթ վիճակ մը։ Ու ցաւով պէտք է հաստատել, որ մեր ղեկավար ու պատասխանատու մարմինները սակայն շատ քիչ, ու յաճախ վարկպարազիօրէն, քննութեան ենթարկած են խնդիրը։

Մեզ սպառնացող տնտեսական վտանգը դիմագրաւելու, պայքարի ասպարէզին մէջ յաղթական դուրս գալու մտահոգութեամբ՝ մեր բովանդակ ուշադրութիւնը դարձուցեր ենք նոր սերունդը բազմապիսի կարողութիւններով օժտելու հնհնուքին։

Կը խորհինք մէկ քանի տարիներու ընթացքին 13—14 տարու տղու մը տալ այն բոլորը, ինչ որ օտարներ, իրենց աւելի կատարելագործուած ու երջանի՛կ պայմաններով չեն կրնար տալ 16—18 տարու պատանիին։

Հայ մանուկին միտքը, մեզի համար կը ներկայանայ խոհանոցի մը հանգամանքով, ուր խճողել կ՚ուզենք մեր տրամադրութեան ներքև գտնուող ամէն առարկայ ու իր։ Յաջողելու, կեանքի պայքարէն ամէն կերպով յաղթական դուրս գալու մեր աճապարանքը մոռցնել տուած է մեզի շատ հասարակ ճշմարտութիւն մը, թէ՝ մանուկը՝ ինչպէս հասուն տարիքի անհատը՝ կը ղեկավարի աճումի այն օրէնքներով, որոնց ենթակայ ենք ամէնքս։ Ու աւելին, արտաճիգէն (surmenage) յառաջացած մտաւոր յոգնութիւնը անհամեմատօրէն մեծ վտանգներ ունի փոքրիկներու համար քան մեծերու։

Այս տարրական ճշմարտութիւնը կը մոռնանք խաբուելով՝ այն իրողութենէն, որ մանուկներու արտակարգ յիշողութիւնը կ՚ընծայէ մեզի։ Անոնց կարճ ժամանակի մէջ միտք պահած գօցերը զօրաւոր յիշողութիւնը պատճառ կը դառնան մեր թիւր եզրակացութեանց։

Այսպէս կամ այնպէս, պատերազմէն վերջ, կանգնած ենք ահա կրթական բարդ մեքենայի մը առջև։

Նախապատերազմեան հայ դպրոցներու մէջ, օրինակ, օտար լեզուի դաս մը կ՚սկսէր միջի՛ն Գ. կարգէն — երբ աշակերտը 10—11 տարեկան էր, ուստի աճումումի տեսակէտով աւելի զօրաւոր։ Այսօր, ինչպէս յիշեցինք, այս աշխատնքին կը սկսինք շատ մը վայրերուն մէջ, երբ իր աճման լրումին չէ հասած փոքրիկը։

Նախապատերազմեան հայ վարժարաններուն մէջ լեզուական դասերը, մեր ծրագրին ու դասացուցակին մէջ շաբաթական 3—4 պահ տեղ կը գրաւէին, մինչ այսօր վեց, ու կարգ մը վայրերու մէջ նոյն իսկ ութէն — տասնի է բարձրացեր անոնց թիւը։

Այս բոլորը դեռ մասամբ հասկնալի պիտի ըլլային, եթէ երբեք հայութիւնը, իր սովոր զանգուածով, ապրէր հոգեկան ու տնտեսական նոյն պայմաններու մէջ։

Հաւանօրէն այս բացատրութիւնը կարօտի պարզաբանումի։ Փորձենք։

Նախապատերազմեան հայութիւն կ՚ապրէր.

Ա.— Իր հայրենիքին մէջ, ուր տիրող բարքերն ու սովորութիւնները գերազանցապէս հայեցի էին ու տոհմիկ.

Բ.— Ան կը գտնուէր իր հողին վրայ, տէր իր տնտեսութեան.

Գ.— Ան զատած էր, — փոյթ չէ որ յարաբերական — խաղաղութիւնը իր հոգիին, իսկ հասակ նետող սերունդը վարժ ժառանգականօրէն իրեն ընձեռնուած կլիմայական ու միջավայրի յարմարութեանց, կ՚ուսանէր նուազ խըստապահանջ կրթական հաստատութիւններու մէջ։

Այսօր, ո՛չ միայն փոխուած է հայ տարուբեր ու խոշտանգուած սերունդի մը դաստիարակութեան ծրագիրը, այլ և փոխուած է ուսուցչին պատասխանատուութեան աստիճանը։ Ու երբ կ՚անդրադառնանք վերջին կէտին, չենք մոռնար անոր շարքերուն մէջ ապանդին յառաջացուցած երաշխէպը։

Ու, ասիկա կրկնապէս կը մտահոգէ մանկավարժը, որ պարզ ուսուցանողի մը դերէն դուրս կ՚ուզէ ելլել, եւ իբրեւ հոգեբան կը փորձուի մօտենալ նիւթին։

Ու ահա մտրակուած շրջապատին խելայեղ ու սանձարձակ պահանջէն, ուսուցիչ ու աշակերտ, լծուած են ճիգի մը, որ արտակարգօրէն ՚ ծանր է ու ըսպառող, և որ խորունկ աւերներով կը վերջանայ։

Միւրած ու մտաւորապէս ծերացած սերունդ մըն է որ դուրս կուգայ հայ վարժարաններէն։ Սերունդ մը, որուն պարտադրուած ուսումը խոտոր կը համեմատի

Ա.— Իր ֆիզիքական աճումին. Բ.— Իր առհաւական նկարագրին. Գ.— Իր նախասիրութիւններուն, Դ.— Իր ըստացած սնունդին, Ե.— Իր մտաւոր տարողութեան։

Ու ցաւով պէտք է խոստովանիլ, թէ ազէտին ծանրութիւնը, որ կ՚սպառնայ փճացնել սերունդը ու սպաժամ ծերացածներու բանակ մը պատրաստել, չըմբռնուիր հայ ղեկավար մտածողութեան կողմէ։

Պէտք է արձանագրել որ այս արկածախնդրութեան համար, ամենէն առաջ պատասխանատու է, նախ ի՛նքը հայ ծնողքը, որ իր զաւկին ապագան փայլուն տեսնելու իր անսեղիտալի ցանցանկութեամբ, կարճ տարիներու մէջ ամենագէտ տեսնել կ՚ուզէ իր տղան։

Մարդկօրէն հասկնալի է տնտեսական տագնապէն յառաջացող մտահոգութիւն մը, բայց այդքանը դեռ արդարացուցիչ ոչինչ ունի, երբ հարցը տղուն ֆիզիքական սպառումին — պարզ — երբ իր սրտահատորինկեանքին հետ է կապուած։

Մասաղ սերունդ մը ունինք երբ աչքերուն առջև, որ նիւթական վատթարագոյն պայմաններու մէջ կը հալի. բայց ոչ ոք կ՚զբաղի իրմով. մինչ մեծին ու փոքրին, մարմիններու ու կրթական պաշտօնէութեանց ճիգը կը կայանայ տարուէ տարի, քննութենէ քննութիւն կշիռքի զարնել հունձքին ծանրութիւնը։

Երբ ամէն բան այսօր այս անբնական մրցումին է ենթարկուած, տարակոյս չկայ որ հիւծումը անխուսափելի պիտի դառնայ։

Ու այդպէս ալ է։

Հայ միտքը, անհարազատ միջավայրերու մէջ, ամէն անգամ որ արտաճիգին խոնջէնքով կը պրկուի, արբունքի առաջին վազքին հետ մտաւոր թռիչքը կը կթոտի։

Գերազանցապէս բնախօսական այս հարցը անտարակոյս կը կարօտի գիտական հակակշռի ենթարկուելու պէտքին, ու արդէն ժամանակը հասած պէտք է նկատել մասնագիտական նման աշխատութեանց խորացումին, եթէ կը սիրենք ցեղին ապագան։

(Շար.) Վ. ԳԷՈՐԳԵԱՆ

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՄԵԾ ԱՌԱՔԵԱԼԸ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐԴԸ

Պզտիկ դէպքեր յաճախ կրնան նըպաստաւոր հանդիսանալ եթէ մարդ կարենայ զանոնք օգտագործել։

Պրիան մէկ օրէն միւսը պետական մեծ հռետոր մը կը դառնայ, երեսփոխանական ժողովին մէջ կատարելով հոյակապ պաշտպանողական մը՝ գործադուլի միջոցին սպաննուած գործաւորի մը մահուան առիթով։

Հեռու աղմուկէ, առանձնութեան մէջ, իրապէս կը ճգնի մեծ մարդը, կարդալով և գրելով։ Օրին մէկը, բարեկամ մը՝ փափաքելով անոր այցելել, յանկարծ կը կանգնի սարսափահար՝ լսելով կատաղի հաչոցներ տան բակին մէջ։ Պահ մը կ՚ուզէ խոյս տալ, այդ միջոցին քահքահներ կը հասնին ու Պրիան կը տնկուի ցանկապատին ետև....։

Ժամանակին մեծագոյն հարցերէն մէկն է եկեղեցին բաժնել պետութենէն։

Զայն ուսումնասիրելու փափուկ և պատասխանատու պաշտօնը կը յանձնուի Պրիանի որուն առաջարկներու մասին կը գումարուին 57 ժողովներ երեք ամսուան ընթացքին ու կ՚որոշուի այս երկուքը՝ եկեղեցին և կրօնքը բաժնել իրարմէ։

Տնտեսական և քաղաքական զանազան պատճառներով օրուան դահլիճը կը տապալի ու նոր ընտրութենէն վերջ Պրիան կը կանչուի հանրային կրթութեան նախարարի պաշտօնին։ Պէ՛տք է ընդունիլ։ Ընկերվարական սկզբունքներու հետ ո՞րքան կը հաշտուի նմանօրինակ պաշտօն մը։ Ժօրէն կը յանձնարարէ ներկայացուած աթոռը ընդունիլ անոր մէջ տեսնելով կուսակցական (իմա՛ ընկերվարութեան) շահերը։ Պրիան իր առաջին բանախօսութիւնը կ՚ընէ քիմիագէտ Մարսըլէն Պերթըլօյի մահուան առիթով, բազմացնելով իր հիացողներուն թիւը։ Որքա՜ն հրաշքներ կը գործէ այս մարդը իր լեզուով։

Քլէմանսօն իրաւամբ կ՚ըսէ իրեն համար՝ «պաշտօնի վրայ պիտի մնայ նա որքան ատեն որ կարենայ խօսիլ»։ Պաշտօնավարութեան ընթացքին ան միշտ անձնական և կուսակցական շահերը կը զոհէ ազգին սիրոյն։ Ուսուցիչներու գործադուլի մը առթիւ դէմ կը կենայ իր բարեկամ և գաղափարակից Ժօրէսի, վայն պարտութեան մատնելով։

Իր նորախարհին մէջ գրեթէ մեծամալ է Պրիան։ Երբեմն կիներ կ՚անցնին անոր հորիզոնէն ու անոնց մէջն է Փարիզեան համբաւաւոր դերասանուհի մը։ Այս մարդը որ քսան և հինգ անգամ նախարար և տասնըմէկ անգամ

վարչապետ եղած է, կ'ըսէ՝ «Առանձնութի՛ւն, անաւասիկ իմ փիլիսոփայութեանս գաղտնիքը։»

1908ին Քլէմանսօն կը տապալէ դահլիճը ու Պրիան կ'անուանուի Արդարութեան Նախարար և փոխ վարչապետ։ Գործադուլի մը պատճառաւ «վագրը» կ'արտաքսէ 404 պաշտօնեաներ, սակայն Պրիան կը պահանջէ ամսականի յաւելում ու աշխատանքի զեղչում, կը յաջողի...,

Նոր և բարձր պաշտօնը սակէ փոփոխութիւն մը չեն բերեր իր կեանքին մէջ։ Թամսոն, «Briand, man ofreace» գրքին հեղինակը կը գրէ։ Օր մը, ինչգրքին հեղինակը կը նաչարժի արկած մը կէս ճամբան կը ձգէ Պրիանը։ Քիչ վերջ գիւղացի մը կ'անցնի իր սայլակով, փոխ վարչապետը կը հաստատուի անոր քով, կը խօսակցի մտերմօրէն առանց ճանչցնելու իր ինքնութիւնը։

Քաղաքական նոր բարդութեանց առթիւ Քլէմանսօյի դահլիճը կը լուծուի ու Պրիան կ'անուանուի վարչապետ և հանրային կրթութեան նախարար։ Ու կ'ընէ Բերէկեօյի ճառը յանուն համերաշխութեան։ Իրեն համար ճառին գրական արժէքը կարեւորութիւն չունի, «ան միջոց մըն է նպատակի մը հասնելու համար»։

Գործադո՛ւլ... Այս անգամ երկաթուղային պաշտօնէութիւնը։ Կացութիւնը քրիթիքական է։ Հաղորդակցութիւնները կը կտրուին, պատերազմի մը ընթացքին անկարելի է ճակատամարտ հասցնել անհրաժեշտութիւն։ Պրիան կ'առիպէ գործադուլը դադրեցնել ու ընկերվարութիւնները —իր կուսակիցները— զինք կ'անուանեն «մատնիչ, դաւաճան, չուն որ վիզը պուրժուազիայի վզնոցը կը կրէ...»

3 Նոյ. 1010ին, Միլրան և Վիվիանի կարեւոր նախարարներու հրաժարումը կ'առիպեն Պրիանն ալ նոյն քայլը առնելու։ Վերստին իրեն կը յանձնուի դահլիճը վերակազմելու դերը։ Գործադուլի մը հանդէպ ըրած զիջումը Նախարարական տագնապ առաջ կը բերէ ու Պրիան մահափորձէ մը կ'ազատի իր պաշտօնականութեան շնորհիւ։

Ու կը հասնի Փուանքարէ որուն ազգայնական գաղափարներէն կ'ազդուի Պրիան, հակառակ իր յայտարարութեան «կ'ուզեմ պանդէ մը զգուշանալ» եւ 84 միլիոն ֆրանքի վարկ մը կը բանայ բանակին, այլապէս, Ֆրանսան 1914ին, առաջին առիթով պարտուած էր։ Պրիան կ'ատէ պատերազմը բոլոր հոգիով, բայց քաջ գիտէ թէ բոլոր ազգերը կը պատրաստուին անխուսափելիին առջև։

Տուժերկի դահլիճին անկումով ինքն ալ կը քաշուի, պահ մը, քաղաքական կեանքէ ու գիւղի մը մէջ կ'ապրի engnito, իր տանտիրուհին իսկ ինքնութիւնը չճանչնար։ Ու երբ պատերը կը տեսնէ թերթերուն մէջ ապշահար կը մնայ։

Պրիան յիսուն տարեկան է։ Տարապայման աշխատանքները կը քայքայեն առողջութիւնը։ Սարայէվօյի ոճիրը զինք վերստին կը նետէ քաղաքական փոթորկալից ծովուն մէջ։ Գերման հրետաններու կը գոռան ու իրենց նշանաբանն է՝ «ո՛վ որ գրաւէ Փարիզը, կը գրաւէ Ֆրանսան», Ժօֆրը կ'առաջարկէ կառավարութիւնը փոխադրել Պօրտօ։ Պրիան կը հակառակի, կ'ուզէ Փարիզը պաշտպանել մինչև վերջին շունչը, խրախուսել ժողովուրդը ինչպէս Հիւկօ 1870ին։ Անօգուտ։

Մեծ պատերազմի ընթացքին Պրիանի ամէնէն կարեւոր և խիստ պատասխանատու գործերէն մին կ'ըլլայ Սելանիկ զօրք ղրկելը։ (Ասիկա իր իսկ խոստովանութեամբ)։ Նա այսպէսով կ'ուզէ պատերազմը կարելի եղածին չափ շուտ խեղդել և ձեռնարկել համաշխարհային խաղաղութեան մը։ Ան Ազգերու Դաշնակցութիւն մը կ'երազէ Ուիլսընէն երկու տարի առաջ։

Քաղաքական տագնապ մը իրեն կը յանձնէ Արտաքին գործոց նախարարութիւնը, պատմութեան ամէնէն փափուկ մէկ վայրկեանին, Ժողովին մէջ Պրիան կը յայտարարէ՝ «պիտի յաղթենք»։ Յաղթանակ պէտք է խաղաղութեան համար։ Կ'ուզէ գործակցիլ Քլէմանսօյի հետ, որ իրեն կը պոռայ՝ «Ձեզ ուզեր ձեզի հետ աշխատակցիլ։ Կոյս չէք գուք։ Դո՛ւք Վիվիանի հետ պառնկեցաք»։ Պրիան կը պատասխանէ՝ «եւ դուք, ո՞վ անհամբերաչի մարդ, կը կարծէ՞ք որ այսպէսով պիտի փրկէք երկիրը։ Արդէն դուք ամէնէն անժողովրդական մարդն էք որ կարելի է գտնել»։

Անթիւ գործեր կան կատարելիք։ Ռումանիոյ և Իտալիոյ պատերազմին մասնակցիլը։ Յունաստանի խնդիրը։ Անգլիան և Ռուսիան հաշտեցնելու չահերը, եւլն. եւլն.։

Պատերազմը կը շարունակուի և Պրիան յաղթանակը կը տեսնէ՝ նակատներու միացման մէջ։ Սելանիկէն Սարայ նոր զօրքեր կ'ուզէ։ Պրիան անհագին դժուարութիւններ կը քաշէ անգլիական ուժեր ալ կարենալ ղրկելու համար հոն։ Ցեռոյ Պրիան կ'ըսէ՝ Սելանիկ է որ գերման ճակատը փլեցաւ։ Հինտէնպուրկ գրեց Վիլհէլմին՝ «այլեւս կատաղութիւնը փնտռելէ ուրիշ ճար չունինք»։

Ֆրանսական ճակատին վրայ յարձակումները մոլեգին են։ Վէրտէօն ռումբերու տակ կորսուած է ու Պրիան կը յայտարարէ՝ «Երբ Վէրտէօնը լքէք, դուք վա՛տեր էք»։

Իտալիոյ բարեկամութիւնը զօրացնելու համար Պրիան կը մեկնի Հռովմ և իր առաքելութիւնը մեծ յաջողութեամբ կը պսակուի։

Ռումանիոյ ձախողութիւնը Ժօֆրը կը վերագրէ Սարայի։ Պրիան կը պաշտպանէ այս վերջինը և պատերազմական նախարարութիւնը կը յանձնէ Լիօթէյի։

11 Փետր. 1917ին, իշխան Սիքսթ տը Պուրպօն Բարմ, յանուն Աւստրիոյ կայսեր հաշտութեան առաջարկ մը կը ներկայացնէ Հանրապետութեան Նախագահին։ Առաջարկը ընդունուելու վրայ է երբ Պրիան կը հրաժարի։ Բայց ջարդերուն գումը ծանրօրէն կը կշռէ անոր վրայ և կը յայտարարէ՝ «այս բոլորը պիտի վերջանայ չորս հինգ տարիէն, ֆրանքօ-գերման մերձեցումով մը»։ Ինչ յստակ հեռատեսութիւն։ «Ինչ որ ալ ըլլան պայմանները, այս երկու մեծ ժողովուրդներուն անկեղծ համաձայնութիւնը անհրաժեշտ է Եւրոպայի խաղաղութեան համար։

Աւստրիոյ առաջարկներուն կը յաջորդեն Գերմանիոյ առաջարկները։ Պրիան կարելին կ'ընէ հաշտութեան յանգելու համար, սակայն ի զո՛ւր, որովհետեւ ֆրանսական կառավարութիւնը անոր մէջ կը տեսնէ գերման թակարդ մը (?)։

Քլէմանսօ կը շարունակէ պատերազմը և ընդհանուր հրամանատարութիւնը կը յանձնէ Ֆօշի, գաղափար զոր 1916ին Պրիան ունեցած էր Ժօֆրի համար։

Տխո՛ւր է Պրիան, քաշուած իր անշուք բնակարանին մէջ ան կ'ապրի այն ցաւով թէ այսպիսի վայրկեաններուն ինք անգործութեան կը դատապարտուի։

Յաղթանա՛կ։ Որքան սուղ և վրտանգաւոր համայն աշխարհին համար։ Խաղաղութեան Առաքեալը մեծ ցասումով կը տեսնէ սպանդին փնասները զոր կանխաւ նախատեսած էր ու Վերսայլի և Սեվրի դաշնագրութիւնները սկեպտիկ ժպիտներով կ'ողջունէ։

Կ. Բ. Օ.

Կարդացէք եւ Տարածեցէք

«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՊԱՂԵՍՏԻՆԵԱՆ ՆԱՄԱԿՆԻ

(Սեփական թղթակցութիւն)

Արաբ Գործադիրին որոշումները.— Թէլ Ավիվի Տօնավաճառը.— Ի նպաստ Մամլթէյնի բողախտանոցին

Երուսաղէմ, 18 Մարտ

Վերջերս Արաբ գործադիր մարմնոյ անգործութեան շուրջ դժգոհութիւններ սկսած էին երեւան գալ։ Դժգոհներէն մեծ մասը, բնական է, ընդդիմադիր տարրերը կը կազմէին։ Ասոնց քով կային նաեւ նոյնինքն Գործադիրի շրջանակին պատկանող տարրեր, այնպէս որ երեւոյթը հետզհետէ սկսաւ արմատ արձակել, մտածել փոխանցուիլ և հրապարակային կարծիքներու և քննադատութեանց առարկայ դառնալ։ Այս վիճակը չէր կարելի երկարաձգել, որովհետեւ կամաց կամաց սկսած էր արդէն կազմալուծման հետքերը երեւնալ։ Գործադիրը ճիգ մը ըրաւ, և վերակազմուելու ու ամրանալու դիտումով ամսոյս սկիզբները իր բոլոր անդամները, աւելի քան քսան անձեր, հաւաքոյթի հրաւիրեց, իւրաքանչիւրին նախապէս հրաւիրագիր և օրակարգի հարցերը ղրկելու պայմանաւ։ Օրակարգի վրայ էին կարեւոր և հրատապ հարցեր։ Ժողովը որոշեալ օրը գումարուեցաւ բոլորին ներկայութեամբ։ Օրակարգի քննուած հարցերէն կարեւորներն էին հետեւեալները.

1.— Արաբ Գործադիրին դիրքը վերջերս տեղի ունեցած քաղաքական այցելութեան հանդէպ (Ապպաս Հիլմի փաշա եւլն.)։

2.— Մաքսատուրք դէպի Անգլիա տեղի ունեցած արտածմանց վրայ։

3.— Թէլ—Ավիվի ոստիկանութիւնը։

4.— Տիբերիոյ ջերմուկներու շահագործում—արտօնութիւնը։

5.— Կառավարական պաշտօնեաներու պաշտօնահանում։

5.— Զարգացման ծրագիր։

7.— Արեւելեան տօնավաճառ։

8.— Տասանորդ և Վէրքօ։

9.— Պաղեստինի ելեւթական օժանդակութիւնը բրիտանական եւլն. եւլն.։

Գործադիր ժողովը վերևի և այլ յարակից հարցերը քննելէ վերջ, իւրաքանչիւրի մասին որոշումներ կայացուցած է։ Արեւելեան տօնավաճառը, որ Ապրիլ 7ին Թել Ավիվի մէջ պիտի բացուի, Գործադիրը որոշած է պոյքոթի ենթարկել։ Այս իմաստով դրացի Արաբ երկիրներու գրուած և խնդրուած է, որ ամսոյս 20ին, կրկին հրաւիրած է ժողովի։

* * *

Թէլ—Ավիվի տօնավաճառը, ինչպէս որ անկից առաջ ալ գրած էի, պաշտօնապէս պիտի բացուի Ապրիլ 7ին։ Բացումը պիտի կատարէ Մարզպանը, որ քանի մը օր առաջ իր վերջնական հաւանութիւնը տուաւ։

Տօնավաճառին բացման ներկայ պիտի ըլլան, ի շարս այլ այցելուներու և երեւելի անձնաւորութեանց, նաեւ Եգիպտոսի վարչապետ Սըտքի փաշա, Կիպրոսի կառավարիչ Սըր Ռօնալտ Սթօրս եւլն։

Տօնավաճառին պաշտօնապէս կը մասնակցին Եգիպտոս, Ռումանիա, Լեհաստան, Լիթուանիա, Լաթուեա, Եգիպտոս. իսկ անպաշտօն՝ զանազան եւրոպական հաստատութիւններ։

Բարձրախօսի կայան մը հաստատուեցաւ, Պաղեստինի մէջ առաջին անգամ ըլլալով, ուրկէ զանազան շրջակայ երկիրներ պիտի կարենան հետեւիլ տօնավաճառի տեւողութեան ընթացքին տեղի ունենալիք ճառախօսութեանց, ներկայացմանց եւլն։

Նամակատունը առենէ մ'իվեր սկըսած է «Այցելեցէք Տօնավաճառը» մակագրութիւնը պարունակող կնիքներով կնքել նամակները։

* * *

Անթիլիասի պատրիարքարանէն Պատրիարքարան հասած կոնդակով մը կը խնդրուէր Մամլթէյնի թոքախտանոցին ի նպաստ Պաղեստինի մէջ ալ հանգանակութիւն կատարել։ Պատրիարքարանի կողմէ յանձնախումբեր արդէն իսկ կազմուած ըլլալով, երկուշաբթիէն ի վեր հանգանակութեան սկսած է։ Հանգանակուած գումարը Լիբանանի մէջ «Մամլթէյնի Օր»ուան առթիւ հաւաքուած գումարին պիտի միացուի։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՅԱՂԹՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Կիրակի 20 Մարտ, կէսօրէ վերջ ժամը 3.30ին, տեղւոյս Հ. Մ. Ը. Մ.ի Ա. խումբը իր դաշտին վրայ խաղցաւ «Յուխտալաթ»ի Ա. խումբին դէմ։ Ներկայ էր արաբ և հայ հոծ բազմութիւն մը։ Որոշեալ ժամուն դաշտ ելան երկու խումբերը։ Արաբ երիտասարդի մը իրաւարարութեամբ սկսաւ խաղը. երկու կողմերն ալ իրենց օրինապահ և ճկուն խաղարկութեամբ բոլորին ուշադրութիւնը կը գրաւէին. բայց չուտով ի յայտ եկաւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի տղոց գերակշռութիւնը։ Իսկոյն մեր վերջնապահները կարճ «բաս»ով և գետնէն գնդակը իրարու փոխանցելով հասցուցին յառաջապահներուն, որոնք գեղեցիկ վայրէջքով մը նշանակեցին առաջին կոլը։ Այսպէս, իրարու ետեւ Հ. Մ. Ը. Մ.ը երկու կոլեր եւս ըրաւ. կիսախաղը վերջացաւ 3ի դէմ 0ով։

Երկրորդ կիսախաղին հակառակորդ խումբը մեծ ճարտարութեամբ յառաջացաւ դէպի մեր բերդապահի գիծը բայց ետ մղուեցաւ, Հ. Մ. Ը. Մ.ի յառաջապահները ճկուն խաղարկութեամբ մը նշանակեցին չորրորդ «կոլ»ը և յաջորդաբար 3 կոլեր եւս։ Խաղը վերջացաւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի յաղթութեամբ 0ի դէմ 7 կոլով։

Իսկապէս մեր տղոց խաղարկութիւնը յայտնութիւն մըն էր պէյրութահայ մարզական կեանքին մէջ։ Իրենց կատարեալ եւ սքանչելի խաղարկութեամբ, պարտութեան մատնեցին այլ եւ այլ ազգի տղոցմէ կազմուած այս խառն խումբը։

Այս տարի տեղւոյս Հ. Մ. Ը. Մ.ի խումբը անցաւ մէկէ աւելի հանգրուաններէ։ Բոլոր թափուող մութ աշխատանքները չի կրցան յուսահատեցնել մեր համեստ ու աննկուն տղաքը։ Համբերատար աշխատութենէ մը վերջ, տեղւոյս Ա. խումբ վերակազմուեցաւ բոլորովին նոր ուժերու յաւելումով։ Ամէնքն ալ մաքուր ու թարմ տղաքներ են։ Հակառակ բոլոր վայրերան կանչերուն եւ ծանօթ ու անծանօթ ցափուածքներուն, Հ. Մ. Ը. Մ.ի Ա. խումբը այսօր հասած է իր ուժին գագաթնակէտին, վկայ մեր տղոց աննախընթաց յաղթանակը։

Տեղւոյս մասնաճիւղը արդէն տէր է երկրորդ, պահեստի և առաջին խումբերու։

Աշխատանքը որ կը տարուի երիտասարդութեան կողմէ ազգաշէն է եւ քաջընտրելի։ Բայց դաշտի մէջ, թէ՝ մաքուր համախմբումներու ընթացքին,

Ո՞Ր ՀԱՅԵՐԸ ԿՐՆԱՆ ԴԱՌՆԱԼ ԹԻՒՐՔԻԱ

ՆՈՐ ՀՐԱՀԱՆԳԷՆ ԿՐՆԱՆ ՕԳՏՈՒԻԼ ԻԶՄԻՐԻ ՓԱԽՍՏԱԿԱՆՆԵՐԸ

Փարիզի թրքական հիւպատոսարանէն «Յառաջ»ի պատահաբար քաղուած տեղեկութեանց համաձայն, երեւեկի նոր հրահանգէն կրնան օգտուիլ՝

1.— Անոնք որ օսմանեան անցագրով Թիւրքիայէն դուրս ելած են քէմալական վարչաձեւէն առաջ։

Ասոնք ալ երկու մասի կը բաժնուին.— ա) Անոնք որ արտասահման հասնելէ վերջ, օրինական պայմանաժամերուն կանոնաւորաբար նորոգած են իրենց անցագիրը՝ պահելով Թրքական հպատակի իրենց հանգամանքը։ Ասոնք կրնան Թիւրքիա դառնալ՝ առանց «պէյաննամէ» լեցնելու ստիպումին ենթարկուելու։ բ) Անոնք որ այդ օրինական ձեւակերպութիւնը չեն լրացուցած։ Այդպիսիները պարտաւոր են «պէյաննամէ» լեցնել եւ նպաստաւոր պատասխան ստանալէ վերջ միայն կ'արտօնուին Թիւրքիա վերադառնալու։

2.— Անոնք որ առանց որեւէ անցագրի Թիւրքիայէն դուրս ելած են։ Այս դասակարգին տակ կ'իյնան առաւելապէս Իզմիրի աղէտեալները, որոնք խուճապի մատնուած՝ ժամանակ եւ հնարաւորութիւն չունէին անցագիր հանելու՝ արտասահման երթալու համար։ Ասոնք պիտի կրնան «պէյաննամէ» տալ եւ նպաստաւոր պատասխան ստանալէ յետոյ, Թիւրքիա վերադառնալ։

Նոր հրահանգէն չեն կրնար օգտուիլ՝

1.— Անոնք, որ Թիւրքիայէն դուրս ելած են որեւէ օտար անցագրով (հայկական, ֆրանսական, իտալական, անգլիական եւլն.) նոյն իսկ ներս չեն ընդունուիր հիւպատոսարանէն՝ «պէյաննամէ» ստանալու համար։

2.— Անոնք, որ թէեւ քէմալական անցագիր ստացած են, սակայն իրենց անցագրին տակ «ավտէթի կայրը ճայիզ» մակագրուած է։

3.— Անոնք որոնք գործավարներու խորհուրդին որոշումով հանուած են Թրքական հպատակութենէ։

4.— 150նոցներու ցանկին պատկանողները։

5.— Օսմանեան կայսերական գերդաստանին անդամները։

Ինչպէս կը տեսնուի, նոր հրահանգը չատ սահմանափակ հանգամանք ունի։ Անկէ կրնան օգտուիլ միայն անոնք որ օսմ. անցագրով կամ առանց որեւէ անցագրի դուրս ելած են։ Ուրիշ խօսքով, մեծ պատերազմէն առաջ արտասահման եկողները, որոնք բոլորն ալ տուն տեղ եղած են եւ վերադարձի մասին չեն մտածեր՝ երկրորդ՝ Իզմիրի աղէտեալները, որոնց տունն ու տեղը հրկիզուած է արդէն եւ «լքեալ» գոյքի խնդիր չունին։

դարձնել հայ երիտասարդին ֆիզիքականն ու բարոյականը՝ ազգապահպանման ճանապարհին, գործերուն ամէնէն վսեմն ու սուրբն է։

Սիրելի՛ տղաք պատիւ Ձեզ եւ յաջողութիւն ձեր ճիգին, որ կուզէք մեր պատմութեան մէջ զգուելու աստիճան տեղի դարձած «բարոյական յաղթութեան»... միացնել ուժի իսկական յաղթանակը։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի աշխատանքը օրուան պահանջք է։ Ներկայիս կանգնած ենք հայ տղուններու՝ հին սերունդէն դէպի նոր սերունդ փոխանցման շեմին։ Պէտք է կանգնիլ երիտասարդութեան կողքին՝ մեր վաղուան միակ ապաւէնին, այս մասին մենք կը խօսինք դեռ։

Պէյրութ Մ. ՏԷՕՎԼԷԹԵԱՆ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Խնամակալ մարմնի նախագահութեամբ տեղի պիտի ունենայ

ԶԱՏԿԻ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԸ ԺԱՄԸ 10.30ԻՆ
ՀԱՅ ՃԵՄԱՐԱՆԻ ՎԵՐԻՆ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Այս հանդիպումին մասնակցողներ, ոսկի մը նուէր տալով Համազգային ընկերութեան, ինքզինքնին ազատ կը համարեն Զատկական տօներու առիթով կատարուած մասնաւոր այցելութիւններ փոխադարձելու պարտաւորութենէ։

Նուիրած են			
Խորէն Սիւքիասեան	100	Յակոբ Պալեան	100
Թադէոս Սահակեան	200	Արմենակ Մահտեսեան	100
Տէր եւ Տիկ. Վ. Փոքուզեան	150	Յովհաննէս Թաշճեան	100
Գրիգոր տէր Կարապետեան	100	Ղազար Զարբ	100
Միհրան Թուրիկեան	100	Տէմիրճեան Եղբայրներ	200
բժ. Մելքոն Հայրապետեան	100	Կարապետ Աֆարեան	100
Գէորգ Գանձարեան	100	Մելքոն Ծառուկեան	100
Արշակ Գալուստեան	100	Տիգրան Մաւիսաքալեան	100
Մամբրէ Հիսարեան	100	Ռուբէն Մաւիսաքալեան	100
Արամ Զարմանեան	100	Գրիգոր Քիւփէլեան	100
Եդուարդ Տիլանեան	100	Իշխան Խաչատուրեան	100
Նազարէթ Կերկերեան	100	Տէր եւ Տիկին Սամուէլ Սարաֆեան	150
Արմենակ Դանիէլեան	100	Լեւոն Շանթ	100

ԿՈՉ Ս. ԶԱՏԿԻ ԱՌԹԻՒ

Քաջալերուած նախորդ տարիներու Գաւ. ծնողներու և վարժարանիս մըշտընջենական յարգելի բարեկամներուն լայն առատաձեռնութենէն՝ յայտնելով վարժարանիս պիւտճէին նեղ կացութիւնը, և քաջատեղեակ աւելի աշակերտներու գրենական պիտոյքները և թուականէս սկսեալ անոնց կէսօրուայ ճաշը հոգալու հարկին տակ գտնուելու պարագան՝ կոչ կ'ուղղենք Ս. Զատկի առթիւ ամենուդ Ձեր առատ նուէրները բերել Վարժարանիս, ըլլայ փոխան այցելութեան, ըլլայ նուէր անունին տակ։

Տուէք Ձեր լումաները առատօրէն չքաւոր մանուկներու դաստիարակութեան նուիրական գործին՝ փոխանակ ըմպելիներու և մէզէներու՝ եթէ կ'ուզէք ծառայել Ձեզի, Ձեր զաւակաց և Ձեր ազգին։

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ Ս. ՆՇԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐ

ՌՈՒԲԷՆ ՈՐԲԵՐԵԱՆ

(1874—1931)

Արձակ էջերէն մասնաւորապէս գեղեցիկ են անոնք՝ որ կ'ընդգրկեն մեծ պատերազմի շրջանը։ Տեղ մը Որբերեան մեծ գրագէտի վայել ուժեղ ոճով նկարագրելէ ետք յուսահատ երիտասարդ մը, որ նշանածէն ստացած է խզումի մասանին, կը վերջացնէ այսպէս.

«Շուարուն աչքերով նայեցաւ իր մեկնած ուղղութեամբ ու կարծեցի տեսնել մահուան ուրուականը, որ կը հետեւէր իրեն զանկերու անհարկու ծիծաղով ու կրկնելով անդադար՝ դառալի՛ք, փետուրներդ ո՞ւր թողիր...»

Որբերեանի այս կարգի յաջող կտորներէն կարելի է նկատել «Թօրփիլահար», «Դարցողներ»ը և առհասարակ իր «Յուշատետր»ի էջերը։ Համեմատաբար ընդարձակ գործերէն պիտի յիշեմ հատ մը միայն՝ «Առաջին Սէր» նորավէպը, որ հրատարակուած է Ա. Անտոնեանի «Լոյս»ին մէջ։

Առանց ճանչնալու այդ էջերուն հեղինակը, եթէ քիչ մը բան կարդացած էք Որբերեանէն, անմիջապէս պիտի ճանչնաք զինքը։

Նորավէպը՝ ինչպէս ցոյց կուտայ խորագիրը, պատմութիւնն է Որբերեանի առաջին սիրոյն։ Հոն կը տեսնենք Որբերեանը որդեգիր ուսանողի համեստ վիճակին մէջ, երկար մազեր, արեւելեան էնթարի ու պատառուն մուճակներ։ Ու այս բոլորին տակ՝ զգայուն ու թախծոտ սիրտ մը։ Իսկ աղջիկը՝ Անգլիացի հարուստի մը միակ զաւակը, հիւանդոտ, տկար ու բարի՝ որ գաղտնաբար կը սիրէ Որբերեանը։

Որբերեան կը տառապի չի կարենալ հաւասարելուն համար իր սիրած աղջկան։ Իր նիւթական խեղճութիւնը աւելի կը լայնցնէ անջրպետը։ Ու վերջապէս, հակառակ իր սիրտին՝ կ'որոշէ թաղե՛լ սէրը ու լռել։ Բայց միւս կողմէ կը զգայ թէ աղջիկն ալ զինք կը սիրէ և ասիկա փոխանակ մխիթարելու՝ ալ աւելի կը տառապեցնէ Որբերեանը։ Ինք չատ լաւ գիտէ թէ իրենց միացումը անկարելի է գործնապէս Դպրոցը չուտով պիտի աւարտէ ու մեկնի քաղաքէն. իսկ միւսը պիտի երթայ Անգլիա՝ «մշուշներու երկիրը»։ Զգալ թէ կը սիրենք առանց սիրուելու՝ ծանր է անշուշտ և քիչ մըն ալ զաւեշտական՝ եթէ յամառինք ի հարկէ։ Բայց գիտնա՛լ թէ կը սիրենք ու կը սիրուինք փոխադարձաբար և մեր միացումին արգելք կ'ըլլայ կեանքը, իր նիւթական գարշելի մեքենայութիւններով՝ ահա թէ ուր է բուն ողբերգութիւնը։ Որբերեան յաջող կերպով կը յայտնէ այս բոլորը և հակառակ նորավէպին գէտ վիպական կառուցուածքին, կուտայ խիստ բնական բայց այլապէս յուզիչ վերջաւորութիւն։ Ցայտնի է թէ Որբերեան անյուցած է այս դէպքը կամ առնուազն առոր մօտ բան մը։ Կը մտենայ բաժանումի օրը։ Որբերեանի բոլոր դասընկերները ուրախ են ու նոյն տրամադրութեամբ կը կարդան իրենց աւարտաճառերը, ծափեր խլելով ներկաներէն։ Որբերեան, ինքն ալ պատրաստած ունի աւարտաճառ մը, բայց որքա՜ն տարբեր միւսներէն։ Անիկա թուղթին յանձնած է իր հոգիին ամբողջ զգացումն ու առելութիւնը կոյր բաղդին դէմ, մարդկութեան դէմ, Աստուծոյ դէմ ու բոլորի՛ն, բոլորի՛ն։ Որբերեան կարծես իր ճակատագրէն վրէժ է որ կը լուծէ։ Ու ծափերու և բարձրաղաղակ կեցցէներ խլելու տեղ, անիկա ծովածաւալ բազմութիւնը մէկ մարդու պէս կը լացնէ իր թախծոտ բառերով։ Ահա՛ միակ հատուցումը իր առաջին ու անկարելի սիրոյն։

Կարդալ, և մանաւանդ ԱՊՐԻ՛Լ է պէտք Որբերեանի այս պատմուածքը, հասկնալու համար անոնց իրական արժէքը։ Որովհետեւ, ինչպէս կ'ըսէ եղերաբաղդ քերթողը Rupert Brook.

Երեք ամենամեծ հաճոյքներ կան աշխարհի վրայ—
Մէկը, բանաստեղծութիւնը կարդալն է, երկրորդը՝
գրելը և երրորդն ու ամենէն գեղեցիկը՝ բանաստեղծութիւնը ԱՊՐԻ՛Լը...

Գրական համեստ ակնկալութիւններով ու ազգայնական առողջ ջիղերով այն գրագէտը՝ որ Որբերեանը եղաւ, անշուշտ արժանի է աւելի խոր ու համադրող վերլուծութեան քան այս աշխատանքը։ Իմս պարզ փորձ մըն էր պզտիկ հետաքրքրութիւն մը արթնցնելու Որբերեանի անուան շուրջ՝ որուն անպայման արժանի է ինք։

Որբերեանի ըրած քանի մը բարձր վերագրումներս չատեր անշուշտ ուղիղ համեմատուած պիտի չտեսնեն անոր ժողովրդականութեան հետ։ Ու դեռ սոյն օր, չատ յարգելի բարեկամ մը դիտել կուտար խմբագրատան մէջ, թէ կարելի էր Որբերեանէն աւելի «հետաքրքրական տիպեր» վերցնել...։

Բայց ինչո՛ւ։ Արդեօք անո՞ր համար որ այս մարդը արհամարհեց ամփոփին ծափերն ու երբեք ձեռք չերկարեց համբաւի մունետիկներուն՝ որոնք պատրաստ էին զինք մինչև երկինք հանելու։

Անո՞ր համար մանաւանդ, որ Ռուբէն Որբերեան կոչուող բանաստեղծին սիրտը, անպատմներուն մէջ հաստատուած ինչպէս հաւատարիմ ձայնագիր, արձագանգեց աշխարհի բոլոր մեծ կամ փոքր ողբերգութիւնները։ Ռուս-Ճաբոնական ահաւոր պատերազմ, Համիտի անկում, Ատանայի կոտորած ու վերջապէս համաշխարհային վերջին Խելագարութիւնը։ Այս բոլորին համար ալ իր մենաստանէն լացաւ ու աղօթեց։

Որբերեան ունեցաւ համեստութիւն մը, որ ամէն չափ ու սահման կ'անցնի։ Այս արժանիքը ա՛լ աւելի կը փնտըռուի մանաւանդ այսօր, երբ ուղտերու չարանին նմանող քանի մը երկարատող տտանաւորներով մարդիկ բանաստեղծ կը հռչակուին և մրցանակներու կը տիրանան։

Գ. Շահան Պէրպէրեան. Զարիֆեանի առաջին գրքի յառաջաբանին մէջ, հիանալի համադրութիւնով մը սահմանելէ ետք բանաստեղծութեան էութիւնը, կ'աւելցնէ։— «Սիրելի Զարիֆեան, ի՛նչ հարկ խօսիլ երգերուդ առաւելութիւններուն ու թերութիւններուն վրայ։ Չի՞ բաւեր երբ ըսեմ՝ եթէ հաւասիկ բանաստեղծ մը...»

Ու պարագային պատշաճեցնելով, կ'աւելցնեմ, թէ կարելի չէ Որբերեանին համար առանց վերապահութեան ըսել այդ բանաստեղծը, ինչպէս կարելի չէր և ըսել Զարիֆեանի համար։ Բայց ուրիշ հայ քննադատ մը, որուն ուղեղին մէջ Գ. Հրանդ Բալուեան անիրաւաբար գետեղեց «քար կապած միջակութիւնը», կ'ըսէ.—

«Երանի՜ այն հեղինակին, որուն գիրքին էջերը
կը թրջին կաթիլ մը արցունքով,

Ու կ'աւելցնեմ։ Ռուբէն Որբերեանի «Ովասիս»ը գիրք մըն է, որ անպայման կը խլէ արցունքի այդ կաթիլը ձեր աչքերէն։ Մանաւանդ՝ երբ հեռու էք ձեր հայրենիքէն և մշուշապատ լեռներուն կախարդանքը դեռ կը յամենայ խռովել ձեր պանդուխտ երազները։

(11) (Վերջ)

Վ. ԽԱԺԱԿ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԽԱՌՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ Ծ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

ՄԱՀԱՓՈՐՁ ՄԸՏՔԻ ՓԱՇԱՅԻ ԴԷՄ

200.000 ՉԻՆԱՑԻՆԵՐ ՊԻՏԻ ՔԱԼԵՆ ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՎՐԱՅ

Լոնտոն.— Հետզհետէ ծանրակշիռ լուրեր կը հասնին Մուքտէնէն: Ապստամբութիւնը կը ծաւալի ամբողջ երկրին մէջ: Ժողովուրդը որեւէ տրամադրութիւն չցուցներ ըմբոստներուն:

Երկու հարիւր հազար չինացիներ Մուքտէնի մէջ կը համախմբուին քալելու համար Մանչուրիոյ վրայ (?): Անոնց առաջին նպատակակէտն է Բեքին քաղաքը որ այժմ կը գտնուի ճաբոնական գրաւման տակ: Ճաբոնցիները զինուոր եւ հրետանի կը ղրկեն փութով դէպի ըսպառնալիքի տակ գտնուող վայրերը:

Պատերազմական վիճակ Մուքտէնի մէջ

Շանկայ.— Չինական աղբիւրէ ստացուած հեռագրի մը համաձայն ճաբոնցիք պատերազմական վիճակ հռչակած են Մուքտէնի մէջ:

Քաղաքին դռները եւ ռազմագիտական տեսակէտով կարեւորութիւն ունեցող չորս կարեւոր կէտեր հսկողութեան տակ առած են թընդանօթաձիգ զօրքերու կողմէ:

Մանչուրիոյ կացութիւնը

Ժընեւ.— Ազգերու Դաշնակցութեան դիւանապետ Սըր Էրիք Տրըմմընտ այժմ Շանկայ գտնուող Քննիչ Յանձնաժողովէն պահանջեր է որ կարելի եղածին չափ շուտ տեղեկութիւն հաղորդէ մանչուրիական նորակազմ պետութեան մասին։

Ըմբոստութիւնը կը շարունակուի Մանչուրիոյ մէջ

Խարպին.— Ճաբոնական աղբիւրներէ ստացուած տեղեկութեանց համաձայն, 2 հազար հոգինոց չինական ջոկատ մը որը ապստամբած էր Մանչուրիական նորակազմ պետութեան դէմ եւ փորձած յարձակիլ Նինկութայի ճաբոնական պահակազօրաց դէմ բնաջինջ եղած է ճաբոնական ուժերու կողմէ։

Կը հաստատուի սակայն թէ Մանչուրիական նորակազմ հանրապետութեան դէմ ընդդիմութիւնը հետզհետէ կը սաստկանայ վրդովիչ կերպով։ Բազմաթիւ պաշտօնեաներ, զօր օրինակ, հրաժարած են, չփափաքելով ծառայել նոր ըէժիմին։

Մանչուրիական կառավարութիւնը արտասովոր հրովարտակ մը հրատարակեց որով կարգիլուի ցորենի ալիւրին արտածումը։

Զինուած հազարաւոր հոգիներէ բաղկացած չէթէախումբեր համախմբուած են Մուքտէն քաղաքին շուրջը որը ենթարկուած անոնց սպառնալիքներուն։

Խարպինի հարաւային արեւմտեան կողմը գտնուող Բէթունա քաղաքը գրաւուած է արդէն այն չէթէներու մարդկանց կողմէ։

Բռնութեան արարքներուն գործուած ըլլալը կը հաղորդուի ամէն կողմէ, կ'ըսուի նաեւ թէ չէթէախումբերը վար իջեցուցեր են մանչուրիական նոր դրօշակը:

Կացութիւնը Ճաբոնի մէջ

Լոնտոն.— Թոքիոէն հասնող վերջին լուրերը կը հաղորդեն թէ դահլիճի հետզհետէ դիրքը խախտելու վրայ է եւ թէ վերահաս տագնապի մը կսպասուի։

Ոստիկանութիւնը երեւան հանած է տէրրորիսթ գաղտնի ընկերութիւն մը որը կազմուած է մէջտեղէն վերցնելու համար այն քաղաքական եւ ճարտարարուեստական ղեկավարները որոնց ընթացքը կասկածելի պիտի երեւար եւ որոնք պիտի գործէին Ճաբոնի շահերուն հակառակ։

Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց կրօնաւոր մը որը այս ընկերակցութեան պետերէն մէկն է: Օդանաւորդ մըն ալ ձերբակալուեցաւ: Ընկերակցութեան կեդրոնատեղիին մէջ գրաւուած թուղթերէն յայտնի եղած է թէ սոյն ընկերակցութեան անդամները դաւադրութիւն մը ծրագրած էին ճաբոնական նախկին վարչապետին, հաղորդակցութեանց նախարարին եւ ելեւմտական մարզի մէջ հզօր անձնաւորութիւն մը եղող Պարոն Կօյի դէմ:

Իրլանտական դէպքերը

Լոնտոն.— Ինչպէս նախատեսել կուտար Պ. տը Վալերայի իշխանութեան գլուխ անցնիլը, կացութիւնը Իրլանտայի Ազատ պետութեան մէջ՝ ծանրակշիռ հանգամանք կ'առնէ օրէ օր: Բրիտանական կառավարութեան բոլոր ուշադրութիւնը կեդրոնացած է այժմ Տըպլինի վրայ եւ մօտէն հսկողութիւն կը կատարուի հանրապետական շրջանակներու ձեռնարկներուն վրայ:

Զինաթափութեան խորհրդաժողովը

Ժընեւ.— Զինաթափութեան Խորհրդաժողովի յանձնախումբին աշխատանքները վերջացան։

Խորհրդաժողովի նախագահ Պ. Հէնտէրսըն, որ Ժընեւէն պիտի մեկնի ընդհուպ, խորհրդաժողովին դիւանը Ժընեւէն հրաւիրեց 9 Ապրիլին, պատրաստելու համար խորհրդաժողովին երկրորդ մասը:

Պեռնար Շօի նոր վէպը

Լոնտոն.— Հռչակաւոր վիպասան Պ. Պեռնար Շօու Աֆրիկէէն պիտի մեկնի դէպի Բրիտանիա:

Աֆրիկէի մէջ իր բնակութեան ընթացքին, նշանաւոր վիպասանը վէպ մը գրած է իբրեւ նիւթ ունենալով աստուածութեան հետազօտութիւնը բնիկի մը կողմէ որը կը հանդիպի յաջորդաբար, իր թափառումներուն մէջ «Յիսուս Քրիստոսի, Մուհամմէտի, եւն:

Համայնավարական դաւադրութիւն

Մատրիտ.— Քորտուա նահանգին կառավարիչը երեւան հանեց համայնավարական դաւադրութիւն մը որը ծրագրած է եղեր զինեալ ապստամբութիւն կը Անդալուզիոյ մէջ, զատկի շաբթուան ընթացքին:

Շատ խիստ միջոցներու ձեռնարկած է արգիլելու համար որեւէ խլրտում:

Ընդհարումներ տեղի ունեցան բանւորներու եւ ոստիկաններու մէջ:

Գերմանիոյ նախագահական ընտրութիւնը

Պէրլին.— Նախագահական ընտրութեան կրկին քուէարկութեան համար իբրեւ թուական որոշուած է 10 Ապրիլը: Սակայն, ընտրական պայքարը վերսկսաւ այս օրուընէ ի վեր եւ քաղաքական կարեւոր անձնաւորութիւններ Քօլօնիա գումարուեցան երէկ սոյն պայքարին ծրագիրը որոշելու համար:

Վարչապետ Պ. Պրիւնինկ Պէրլինէն մեկնեցաւ երկու օր հանգստանալու համար: Նա յայտարարեց թէ վերադարձին բրոբականտի պիտի սկսի ի նպաստ Մարաջախտ Հինտէնպուրկի: Պ. Հիւկէնպէրկ յօդուածի մը մէջ կ'ըսէ թէ Ազգայնականները ձեռնպահ պիտի մնան ընտրութեան մէջ:

ՄԱՀԱՓՈՐՁ ՄԸՏՔԻ ՓԱՇԱՅԻ ԴԷՄ

ԳԱՀԻՐԷ, 22 Մարտ.— Երէկ կէսօրէ վերջ, Վարչապետին բնակարանը տանող փողոցին մէջ ռումբ մը պայթեցաւ, Սըտքի Փաշայի անցնելէն ճիշդ երկու վայրկեան առաջ։ Այս պայթիւնը ոեւէ վնաս չի պատճառեց։ Անմիջապէս քննութեան ձեռնարկուելով ձերբակալուեցան 17 հոգի, որոնք անցեալ տարի մասնակցած էին նման մահափորձի մը։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆԷՆ ՆԵՐՍ

«Հասկ»ի Մարտի թիւէն կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները.—

Վեհ. Բաբգէն Ա. Կաթողիկոս Փետր. 29 Բշ. կէսօրէն ետք գնաց Պէյրութ *Օթէլ Տիէ*՝ հիւանդանոցը ուր կը դարմանուի Ն. Վ. Բարձր Գոմիսէր պրն. Հէնրի Փօնսօ, եւ բացուած տոմարին մէջ ստորագրեց իր այցելութիւնը։

— Բերիոյ Թեմին Առաջնորդ Արտաւազդ Սրբազան *Մարտ* 12 Շբ. առտու այցելած էր Ամեն. Ա. *Պ. Արփիարեան* եւ Ամեն. Թափփունի *Ս. Պատրիարքներու*:

Ն. *Ամեն.* Արփիարեան *Ս.* Պատրիարք փոխադարձ այցի եկաւ Արտաւազդ *Սրբազանին*, Մարտ 13 կիրակի երեկոյին՝ Նազլեան Յովհ. *Արքեպիսկոպոսի* հետ։

Վեհ. Բաբգէն կրդ. ալ իջաւ ընդունելութեան սրահը ողջունելու համար Ն. Ամենապատուութիւնը, Շահէ Եպս.ի եւ Փառէն Վարդապետի հետ։

Կաթողիկոսական այցելութիւն

Աթոռակից Վեհ. Բաբգէն Ս. Կաթողիկոս Դամասկոսի Թեմին իր առաջին այցելութիւնը կուտայ Աւագ Շաբթու սկիզբը եւ Զատիկը հոն կը տօնէ, *Սիւ*րիոյ մայրաքաղաքի Հայ ժողովուրդին հետ:

Եկեղեցւոյ գետին

Վեհափառ Սահակ կաթողիկոսը իր անձնական քսակէն 200 Օսմանեան ոսկի տրամադրեց Լէօքէֆիյէի *Ս.* Աստուածածին եկեղեցւոյն գետնին գնումը դիւրացնելու համար: Գետնին կալուածագիրը հանուեցաւ Ն. Ս. Օծութեան անունով:

Ամուսնալուծում

Վեհափառ *Սահակ* Հայրապետը լուծեց Պէյրութաբնակ Տօքթ. Երուանդ Ճիտեճեանի եւ Տիկ. Արաքսի Կիրակոսեանի ամուսնութիւնը իր 1931 Նոյեմբեր 22 թուակիր վճռագրով։

ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Լիբանանի երկսեռ ուսուցչ. միութեան ներկայ շրջանին՝ Դ.րդ դասախօսութիւնը տեղի ունեցաւ 19 Մարտ, շաբաթ գիշեր ժամը 9ին Ազգ. Ս. Նշան վարժարանի մանկապարտէզի սրահին մէջ։

Օրուան դասախօսն էր քաղաքիս Հայ Աւետարանական վարժարանի տնօրէն պ. Գ. Տ. Պօղոսեան, որ մօտաւորապէս մէկ ժամ խօսեցաւ «դպրոցական աշակերտներու ծուլութեան եւ անոր դարմանին մասին»։ Ունկնդիրներ, մեծ մասամբ երկսեռ ուսուցիչներ ու ծնողքներ, հաճոյքով լսեցին պրն. դասախօսը, որ կրցաւ հետաքրքրական դարձնել իր նիւթը:

Կը լսենք որ Ուսուցչ. Միութիւնը դէպի Պաալպէք կատարելիք քննական պտոյտի մը առթիւ դիմում կատարած է Կրթական Նախարարութեան եւ ստացած է ձրի մուտքի իրաւունք:

Ազգ. մեր անկազմակերպ ներկայ օրերուն, ուրախութեամբ պէտք է ողջունել խումբ մը ուսուցիչներ որ իրենց ասպարէզին մէջ զարգանալու եւ փոխադարձ օգնութեան առաջադրութեամբ հոգեպինդ կերպով փարած են նպատակի մը որ նշմարիտ եւ բառին լայն առումով գիտակից ուսուցիչը պէտք է ըլլայ այսինքն պատրաստուիլ նոր սերունդին համար: X

ԿՌԻՒ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

ԾԱՅՐԱՅԵՂԱԿԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍՊԱՆՆԵՆ ՉԱՓԱՒՈՐԱԿԱՆ ՄԸ

Կիրակի օր, կէս օրին, Հալէպի Էլ-Ճինէնէ թաղին մէջ, Մուսթաֆա Տունէնի երբ նստած էր իր սրճարանին մէջ, յարձակման ենթարկուեցաւ Ահմէտ Թաժօ եւ Ահմէտ Քամարիէ անուն երկու ծայրայեղականներու կողմէ։ Մուսթաֆա չափաւորականներու կողմնակից էր եւ *Սուպհի* պէյ Պէրէքէթի մարդը։

Յարձակողներէն Ահմէտ Թաժօ դաշոյն մը իջեցուց Մուսթաֆայի թեւին. Ահմէտ Քամարիէն ալ դիմեց իր ռէվոլվէրին եւ պարպեց Մուսթաֆայի վրայ։ Գնդակը դպաւ Մուսթաֆայի աչքին եւ մնաց ներս գանկին մէջ: Շատ ծանր եւ յուսահատ վիճակի մէջ *Մուսթաֆա* հիւանդանոց փոխադրուած է։

Յարձակողները փախած են:

ԳՈՂԵՐՈՒ ԽՄԲԱԿԻ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Ասկէ քանի մը օր առաջ, Էլիահու Հայեմ եւ *Մ*էլքման անուն երկու Պաղեստինցի հրեաներ գանգատ մը ներկայացուցած էին ոստիկանութեան տնօրէն պ. Պուսթանիի Գրիգոր անուն հայու մը դէմ յայտնելով թէ այս վերջինը իր հօմանուհիին մեղսակցութեամբ իրենցմէ 600 Պաղեստինեան ոսկի գողնալով Լիբանան փախած է:

Բողոքարկուներու կողմէ տրուած բացատրութիւններու վրայ, ոստիկանութեան տնօրէնը ճանչցաւ անմիջապէս գողը որ *Մ*ելքի Հաճի անուն թիւրք մըն է եւ ունի Արշալոյս անուն հօմանուհի մը, երկուքն ալ յայտնի արդէն Լիբանանեան ոստիկանութեան։

Բողոքարկուները տեսնալով վերոյիշեալ չարագործներու լուսանկարները, անմիջապէս յայտնեցին թէ անոնք են իրենցմէ դրամ գողցող անձերը։

Ոստիկանութիւնը անմիջապէս ձեռնարկեց պէտք եղած հետապնդութեանց եւ գաղտնի ոստիկաններու ջանքերը պսակուեցան յաջողութեամբ մը։

Ատեն մը այս թիւրքը, իր հօմանուհին եւ Գրիգոր Օրխանեան անուն հայ մը Պէյրութի ընդհանուր դատախազութեան կողմէ հետապնդուած էին իբրեւ դրամաշորթներ։ Անոնք դատապարտուելէ եւ իրենց պատիժը լրացնելէ վերջ անհետացած էին առանց ձգելու ոեւէ հետք։

Գրիգորը ունէր սակայն Արամ անունով եղբայր մը որը Շումլան կը բնակէր։ Ոստիկանութիւնը անմիջապէս սկսաւ իր ուշադրութիւնը դարձնել հոն եւ ոստիկաններ ղրկեց տեղւոյն վրայ, որոնք գիշերը հոն հասնելով տանտիրոջ ազդարարեցին որ դուռը բանայ: Մեծ եղաւ անակնկալը երբոր ոստիկանները մտան ներս։ *Մ*ելքի Հաճի պառկած էր իր կնոջ Զէյնէպ Բէյլիի եւ իր հօմանուհի Արշալոյսի մէջտեղը: Անոնց վրայ խուզարկուելով գտնուեցաւ 15 Օսմ. ոսկի, 60 սուրիական ոսկի, եւ 146 Պաղեստինեան ոսկի: Ամբողջ այս խմբակը կալանաւորուելով բերուեցաւ Պէյրութ ուր հաստատուեցաւ իրենց մեղապարտութիւնը:

ՆՈՐ ԱՇԽԱՏԱԿԻՑ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք մեր ընթերցողներուն թէ՝ տեւական աշխատակցութիւնը ապահոված ենք Ս. Նշան վարժարանի տնօրէն Պ. Վարդան Գէորգեանի:

25 ՏԱՐԵԿԱՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԸ ԻՆՔԶԻՆՔԸ ԿԸ ԿԱԽԷ ԽՈՒՄԱՐԻ ՀԵՏԵՒԱՆՔՈՎ

Կիրակի օր, Նախլի Սէլիմ Նախալ անուն 25 տարեկան երիտասարդ մը՝ ինքզինքը կախեց, իր տան մէջ:

Այս երիտասարդը ատաղձագործութիւն կ'ընէր: *Ս*ակայն տարէ մը ի վեր ինքզինքը նուիրած էր խումարի եւ ձիարշաւի խաղերուն։ Ամէն օր գործը կը ձգէր եւ կ'երթար խաղալու համար։ Օրէ օր աւելի մոլին դարձաւ եւ կորսնցուց իր բոլոր ունեցածները: Շուտով ծանր պարտքերու տակ մտաւ եւ ո՛չ ոք այլեւս փոխատուութիւն չըրաւ իրեն: Մայրը, որ իր խնայած դրամները ամբողջութեամբ յանձնած էր Նախլիին, հիւանդացաւ ու մեռաւ:

Անցած կիրակի օր, Նախլի շատ յուսահատ վիճակ մը ունէր։ Ձիարշաւ կարենալ երթալու համար ամէն կողմ դիմած, բայց յուռա մը իսկ չէր կրցած հայթայթել։

Յուզուած ու յուսահատ որոշեց վերջ տալ իր կեանքին. առաւ չուանը, կախեց սանդուխէն եւ անցուց վիզը. ոտքի հարուածով մը դէն տարեց աթոռը եւ սկսաւ ճօճիլ օդին մէջ, Դրացիները հասան եւ զայն գտան կախուած. Գրպանէն հանեցին թուղթ մը, որով կը յայտարարուէր որ ինք վերջ տուաւ կեանքին թշուառութեան հետեւանքով։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ Մ'ԱԼ ԶԱՀԼԷԻ ՄԷՋ

Անցած կիրակի առաւօտ, 18 տարեկան Իլիաս Սէնկէրի գացած է պ. Աւետիս Մուրատեանի դեղարանը եւ անկէ ուզած է գնել թոյն մը, շուներու տալու համար: Եւ դեղագործը անոր տուած է պահանջած թոյնը։

Իլիաս փոխանակ շուներու տալու, ինք կլլած է թոյնը։ Չի մեռած իրեն ներկայացող ոստիկանական պաշտօնեաներուն ան յայտնած է որ ուզած է անձնասպան ըլլալ, որովհետեւ իր սիրած կինը մերժած էր ամուսնութեան առաջարկը։

Պ. Մուրատեան ձերբակալուած է։

ՀԱՏ ՄԸՆ ԱԼ

Դամասկոսցի Հասան Շուքէրի դաշոյն մը առած եւ ուժգին հարուած մը իջեցուցած է կրծքին վրայ։ Վտանգաւոր կերպով վիրաւորուելով հիւանդանոց փոխադրուած է: Յետ քննութեան հաստատուած է որ անձնասպանութեան այս փորձը արդիւնքն է սիրային պատճառի մը։

ՄԱՐԱԽՆԵՐՈՒ ՎՏԱՆԳԸ

*Ամման*էն կը հաղորդուի թէ անապատի մէջ երեւցած է մարախի բազմաթիւ բոյլեր։ *Արեւելեան* քամի մը փչելուն պէս այս մարախները պիտի քալեն դէպի *Անդր-Յորդանան*։

Առնուազն հինգ քիլոմէթր հասնող մարախի բոյլասիւն մը նշմարուած է Մաանի Հիւսիսային *Արեւելեան* կողմը, ուրիշ բոյլասիւն մըն ալ տեսնուած է Հալլապաթի եւ *Ազրաքի* մէջտեղ: *Անապատի* մէջ շրջող պահակազօրքերը տեղեկութիւն տուած են թէ մեծ թիւով մարախներ կը գտնուին Ռուբպայի եւ Զէրքայի մէջտեղ:

Անդր - Յորդանանը կը տառապի երաշտութենէն: Փետր.ի 7էն ի վեր անձրեւ տեղացած չէ գրեթէ եւ ասիկա մեծ մտահոգութիւն կը պատճառէ թէ հողագործներուն եւ թէ ալ կառավարութեան։

ԱՊՏԱԼԼԱՀ ՄԷՏԱՎԱՐԻ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴՐՈՅՆ ՇՈՒՐՋ

Հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Տէզանկլ եռանդով կը հետապնդէ միւս Ապտալլահ Միւթէվէլի սպանութեան խնդրոյն քննութիւնը: Ուրբաթ իրիկունը, անիկա հարցաքննած է վերջերս բանտարկուած հինգ անձերէն մէկը որը Ալի Էլ-Խամազ անուն կայ մարդ մըն է եւ դրացի Ղաղլաուի ընտանիքին եւ որը տեղեակ է եղեր շատ մը բաներու։

Այս մարդը դատարան բերուած է իրիկունը շատ ուշ ատեն երբ որ դատարանի բոլոր պաշտօնեաները մեկնած էին իրենց պաշտօնատուներէն: Անիկա ձերբակալուած էր արդէն 1926ին եւ յետոյ ազատ արձակուած, հարցաքննիչ դատաւորը կարողացած չլինելով այն ատեն անոր բերնէն խօսք մը խլել։ Կ'ըսուի թէ անիկա սկսած է խօսիլ այժմ։

Երկրորդ անձ մըն ալ հարցաքննուած է, որուն անունն է Մուհամմէտ Մէրհի, ան ալ ձերբակալուած 1926 ին եւ յետոյ ազատ արձակուած։

Միւս երեք անձերը երկրորդէն հարցաքննուած էին վերջերս տեղի ունեցած իրենց ձերբակալութեան միջոցին։ Ամէնքն ալ խօսած ըլլալ կ'երեւան ինչ որ կարեւորութիւն պիտի ընծայէ հարցաքննիչ դատաւորին փակել իր քննութիւնը եւ իր ամբաստանագիրը յղել դատարանին։

Այս ամբաստանագրի առթիւ, կ'ըսուի թէ անիկա անակնկալներ կը վերապահէ եւ պիտի պայթի ռումբի մը պէս։

ՇԱՔԱՐԻ ՄԱՔՍԱՏՈՒՐՔԸ ԿԱՒԵԼՆԱՅ

Բ. Գոմիսէրութիւնը մասնաւոր հրամանագրով մը որոշած է շաքարի մաքսատուրքը բարձրացնել հարիւրին 30ի:

Այս որոշմնագրի վրայ, բնական է շաքարի գինն ալ յաւելում պիտի կրէ։ Արդէն այժմէն լիտրը 10 դրուշ յաւելում մը ունեցած է:

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐԿԱԾ

Հալէպի շոգեկառքի ընկերութեան տնօրէնին ինքնաշարժը, թիւ 3565, որուն վարիչն է *Մ*իշէլ Մէրիմէրի, առջի առաւօտ ժամը 7ի մօտերը Նահրի փողոցէն անցնելու միջոցին, կոխեց *Ս*էյման անուն 35 տարեկան գիւղացի մը։

Պ. Տնօրէնը, որ իր ընտանիքով ինքնաշարժին մէջ կը գտնուէր, անմիջապէս կեցուց կառքը, եւ զոհը առնելով փոխադրեց նախ Նահրի ոստիկանատունը, ապա՝ Օթէլ Տիէօ հիւանդանոցը։

*Ս*էյմանի նակտին ոսկորը ջախջախուած է եւ իր վիճակը մտահոգիչ է։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

22 ՄԱՐՏ 1932

	Ս. Դ
Եգիպտ. թղթադրմ.	476
Անգլիկն. »	464
Տոլար »	126
Թրքական »	59
Պանք Օթթոման	130
Իտալական Լիր 100	650
Յունական Տրախմի 100	120
Անգլկ. ոսկի	610
Ֆրանս. »	488
Օսման. »	550
Արծաթ մէճիտ	28
Գրէտի Ֆօնս. Ա. Ֆք.	535
» » Բ. »	290
» » Գ. »	281

Մէֆէրեան եղբարք Րիւ Ֆօշ
Թէլէֆօն՝ 5-19

ՕԳՆԵՑԷՔ
ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ

136

նաս և չի քալելու պատճառով՝ խումբը վտանգես։ Եթէ այդ ճանապարհին մնալու յարմար տեղ ունիս՝ մնա՛, շատ մի՛ ներեր խումբը։ Շատ կարելի է 8 կամ 10 ժամ քալելէ վերջ հասնիք որոշած տեղերնիդ, բայց լուսաբացին ձեզ ճամբորդներ կը տեսնեն և լուր կուտան կառավարութեան։ Կառավարութիւնը զօրք կը ղրկէ ձեր վրայ և դուք յոգնած ջարդ ու փշուր եղած՝ անքուն, կռուի կը բռնուիք ու չէք կրնար շարժիլ և կռիւէն վերջ, երկրորդ գիշերը նորէն պիտի քալէք որոշած տեղն հասնելու համար, որովհետև եթէ հոս մնաք՝ բոլորդ ալ կ'ոչնչացնեն։

ԿՌԻՒՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

1. *ԴԻՐՔԵՐ.— Փոքրիկ խմբերը պէտք է գրկեն այն գիւղերը, որոնք սարին ստորոտները կը գտնուին և լաւ դիրք ունին։ Երբ իրիկունը գիւղ հասնին՝ անմիջապէս տասնապետները նայելու են դիրքերը, և պէտք եղած տեղերը՝ գաղտնի կերպով դիրքեր շինել տալու են տեղական պահեստի զինուորներու ձեռքով, այնպէս մը որ գիւղացիք չիմանան։ Ամէն անկիւն առաջուց պէտք է որոշել թէ՝ ո՞ր զինուորը ո՛ր դիրքը պիտի պահէ։ Եթէ այս կանխազգուշութիւնը չընես՝ թշնամին մատնութեամբ կամ խուզարկուներու համար լուսադէմին կուգայ, գիւղին բոլոր դիրքերը կը բռնէ, և յանկարծակի կը յարձակի ձեր վրայ*

2. *ԴԱՇՏԻ ՎՐԱՅ.— Դաշտի գիւղերը գտնուած ժամանակդ տեղացի զինուորներուն հետ պէտք եղած տեղերը հողէ դիրքեր շինել տուր։ Դաշտի գիւղերն առհասարակ դիրքեր չեն ունենար։ Եթէ գիւղի շրջակաները ծառեր կան՝ դիրքերդ ծառերէն դուրս շինել տուր, որ թշնամին այդ ծառերը քեզմէ չառնէ։*

34 133

որպէսզի զիրար պահեն, երբ պատահմամբ կամ մատնութեամբ պաշարուին—միւսները անմիջապէս դուրս կուգան և կը զարնեն պաշարուած ընկերներն ազատելով։ Իսկ եթէ մէկ տեղով նստիք և պաշարուիք, թշնամին իրհետ պատրաստ ունի կազի իւղը, ձեր տան բոլորը իւղ կը լեցնէ և կազի իւղ թափելով՝ ձեզ կրակի մէջ կը թողու։

10. *ԿԱՄՈՒՐՋԷ ԱՆՑՆԵԼՈՒ ԱՏԵՆ.— Թուրք զօրքերը երբեմն կամուրջները կը պահեն։ Երբ մօտեցար կամուրջին՝ չորս մարդ ղրկէ քիչ մը առաջ. այդ չորսը թող նային բոլորտիքը ու կամուրջի տակը, իրենց հրացանները լեցուցած՝ պատրաստ վիճակի մէջ։ Յետոյ կամուրջին վրայէն չորս հոգի կ'երթան՝ իրարմէ անջատուած։ Եթէ միւս գլուխը մարդ ըլլայ կը հարցնեն միւս չորսին— «Ո՞վ էք»։ Թող պատասխանեն —«Զինուորներ ենք, դուրս ելէք ճամբայէն, Մէհմէտ չաւուշ կամ Հասան չաւուշ, վուրմա՛» և այլն ըսելով։ Կամուրջի վրայ գացողներ ծածուկ գաղտնի թող երթան և երբ մտնեն միւս գլուխն՝ արագ արագ վազեն անցնին։ Եթէ գիւղացի մարդիկ ունիս հետդ՝ անոնք թող առաջ անցնին։ Կարելի է նաև կամուրջին շրջակայ գիւղերէն ուրիշ մարդու միջոցաւ հարցնել թէ կը պահե՞ն կամուրջը և կամ քանի՞ հոգիով ևայլն, և ըստ այնմ որոշեցէք ընելիքնիդ։*

11. *ՓՈՇԻՈՏ ՃԱՆԱՊԱՐՀԻՆ.— Երբ փոշիոտ, նեղ ճանապարհով կ'երթաք, խումբի վերջապահները ծառի կանաչ ճիւղ մը թող կապեն և իրենց ետևէն քաշեն, որ հետքերը կորսուին։*

12. *ԴԻՐՔ ՉԵՂԱԾ ՏԵՂԸ.— Այն տեղ՝ ուր դիրք չկայ, խումբով չպէտք է նստիլ ծխելու կամ հանգստանալու. չպիտի թողնել որ ոտքի ձայն հանեն ու բարձր ձայնով խօսին կամ հազան։*

ՆԱԽԱՏԱԿ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ

Բաժանորդագրուեցէք մեր հրատարակութեանց առաջին շարքին

'ԳՆԵՑԷՔ, ՍՊԱՌԵՑԷՔ, ՏԱՐԱԾԵՑԷՔ ԱՐԴԷՆ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ ՀԱՏՈՐՆԵՐԸ

1.— Արձակ էջեր ու Հէքեաթներ	— Ռուբէն Զարդարեանի	20 Ֆր.
2.— Պանդուխտի կեանքէն	— Հրանդի (Մ. Կիւրճեան)	20 »
3.— Տարօնի Աշխարհ	— Մշոյ Գեղամի	30 »
4.— Ամբողջական Գործը	— Գեղամ Բարսեղեանի	20 »
5.— Վիպակներ ու Պատմուածքներ	— Արփիար Արփիարեանի	20 »

Մամուլի տակ է բիւ 6ը, ուր պիտի ամփոփուին Գ. Զօհրապի հասոր դուրս մնացած երկերը։

Բաժանորդագրութիւն.— 12 հատը 200 Ֆր., 100 Ֆր.ը կանխիկ

Դիմել.— M. BARSAMIAN, 121 Rue Marcadet, PARIS (18[e]) - France

ՏԱՊԿԱԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ "ԼԻՒՔՍ" ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻ

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան՝ որ Սուգ-էլ-Պէ-զիրկանի տապկագործատունս փոխադրած եմ՝ պէյլէտիէի շէնքին եստ Նէ-ճիպ ԱՊՏԻՒԼ ՄԷԼԷՔ ՓՈՂՈՑ, (Վարդապետեանի վաճառատան դիմացը, Շիւքրիւ Ապուրէշիտի նախկին վաճառատունը):

Մեծ խնամքով կը պատրաստենք, չափի վրայ եւ մեծաքանակ՝ տապկ, բինամայ, ռօպ տը շամպր, քասքուշի եւայլն, ամենավերջին նորաձեւութեամբ:

Ստացած ենք մեծ մթերք մը նաշակաւոր եւ վերջին նորոյթի ապրանքնե-րու (պոպլին մետաքս եւայլն), որով կարող ենք ամենէն բծախնդիր յաճա-խորդին նաշակը գոհացնել:

Միօս պատրաստ կը գտնուին զանազան չափերու վրայ տապկ եւ բի-նամայ, որոնք կը վաճառուին մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ:

Մեր սկզբունքն է նօդապահութիւն եւ աժան վաճառում։

Մէկ այցելութիւն բաւական պիտի ըլլայ համոզուելու համար այս նըշ-մարտութեանց։

Ապսպրանքներ կ'ընդունինք արտասահմանէն (Իրաք, Պաղեստին, Կիպ-րոս), եւ Սիւրիոյ բոլոր շրջաններէն.

Կարի եւ ձեւագիտութեան դասընթացք

ՏԻԿԻՆ ՏԻԹԱ ՄԱՆԿԵԱՆ

(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԷՆ)

Ցայսնի դերձակուհի Տիկ. Տիթա Մանկեանի ձեւագիտութեան 5րդ դա-սընթացքը կ'սկսի Մարտ 1ին «Լէֆօլ տը Թրուա Տօֆքէօր»ի նիօդ դիմաց, Կուրօ փողոց։

Երեք ամսուան մէջ, ամենավերջին մեթոտներով եւ արդիական միջոց-ներով կը սորվեցնէ ձեւագիտութեան բոլոր բարդութիւնները եւ կ'օծէ Բ. Դօմիսէրութենէն հաստատուած վկայականներով։

Համոզուելու համար անգամ մը դիմեցէք իր ննէ աւելի շրջանաւարտ-ներուն։

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Յ. ՏԷՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ՐՒԻ - ԷԼ - ԳԷՕՐՈՒՇԻՅԷ ԹԻՒ 49

(Մեծ Սէրայի՛ն առջեւ)

ՕՍԿԵԶՕԾ

Կաշեկազմ, Լաթակազմ և Թղթակազմ ստկուն և ճաշակաւոր ԳՈՐԾ

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Կրօնական եւ կրթական հաստատութեանց եւ գրադարաններուն համար մասնաւոր ԶԵՂՉ

ԳԱԲՐԻԷԼ Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ)

Հիմնուած 1921ին Պոլիս-Բերա

Խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը կատարենք ամէն կարգի ելեք-տրական լոյսի զետեղումներ (Intsallation). ինչպէս նաեւ մօթէօր եւ զիլմաօներ։

Վաճառատունս կ'առաջնէ նաեւ բոլոր ելեքտրագործիքներու նորո-գութիւններ: Մասնաւոր ներկայացուցչութիւն բնակարաններու ելեքտրա-նորոգ-ման. Վաճառատուն Philips եւ Lux ելեքտր. լամբերու եւ ամէն տեսակ ելեքտրական պիտոյքներու:

Վճարման դիւրութիւններ.

Հասցէ — Վ. Ուզունեանի գրատուն կից Պուրճ. B. P. 491

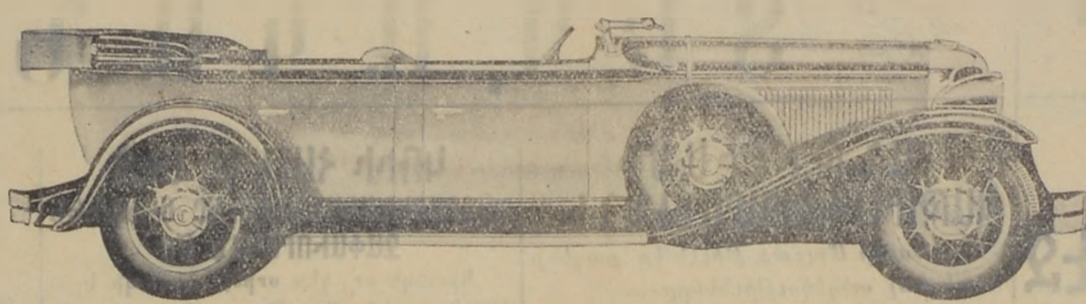

ԳՐԱՅՍԼԸՐ

աշխարհահռչակ ինքնաշարժները որոնք 6-8 սիլինտր ունին,

ԱՄԵՆԱՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐՔԱՆԵՐՆ ԵՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎՐԱՅ ԵՒ

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ:

ԳՐԱՅՍԼԸՐ ինքնաշարժերու մասնաւոր յատկութիւններն են՝

ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ, ԶԱՓԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՆԳՍՏԱՒԷՏՈՒԹԻՒՆ։

Վճարման դիւրութիւններ կը տրուին.

ԳՐԱՅՍԼԸՐ օթօներու բոլոր կտորները պատրաստ կը գտնուին մեր վաճառատուներուն մէջ։

Լիբանանի, Սիւրիոյ և Իրաքի ընդհանուր ներկայացուցչութիւն՝

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH B. P. 869. TÉL. 32—29

Հիւս. Սիւրիոյ ներկայացուցիչներ՝ Գ. և Մ. ԱՋԻՐԵԱՆ

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նօ. 78 տան երկրորդ արկը:

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական մի-ջոցներով, Droit-fils մեթոտով: Իր աշակերտուհիները կ'օծէ Բարիզի ա-խարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

ՍԹԱՆՏԱՐՏ կօշիկները միշտ ամենա-լաւ, ամենադիմացկուն, ամենաաժան եւ ամենագեղեցիկներն են.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝

ՆԱԶԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԵԷՆԻՔՈՄՇՈՒԵԱՆ

(Նախկին ջէֆ տը քլինիք Պէյրութի Ամերիկ. հիւանդանոցի)

Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Ալէնպի փողոց (Նախ-կին Մաարատ), Լիբանանի Խորհրդարանի Նորակառոյց պալա-տի ճիշդ դիմաց, երկրորդ յարկ։

Ընդունելութեան ժամեր.—

Կէսօրէ առաջ ժամը 9—12, կէսօրէ վերջ 2—6:

ՉՔԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ՄԻՆՉԵՒ ՁՐԻ:

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մնայուն ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՉՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 3—6

իր զլինիքին մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի թուղթով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՏՕՔԹ. ՍՈՂՐԱՏ ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Կ'ընդունի ամէն օր բացի կիրակիէն կէսօրէ առաջ 8—12 կէսօրէ վերջ 2-6

Հասցէ՝ Capucinներու եկեղեցիին կից Արդարութեան պալատին եռև.

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, ԱՍՍՈՒՐ փողոց, Տօքթ. Նօղդաեանի (ատամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

Կէսօրէ	առաջ	ժամը	8—12
»	վերջ	»	2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ զիտական, ամենավերջին մեթոտներով, թոքերու, ստա-մոքսի, աղիքներու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր ջերմախտութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախտ եւ մորթային հիւանդութիւնները:

Արագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանա-տան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒ ՁՐԻ

Ժօրժ Հասեքս փողոց՝ թիւ 8

Տոկուն շինուածք Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնա-կան ձայն Անոնք յատկանիշ-ներ՝

ՈՐՈՆՑՄՈՎ ԿԸ ԶԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

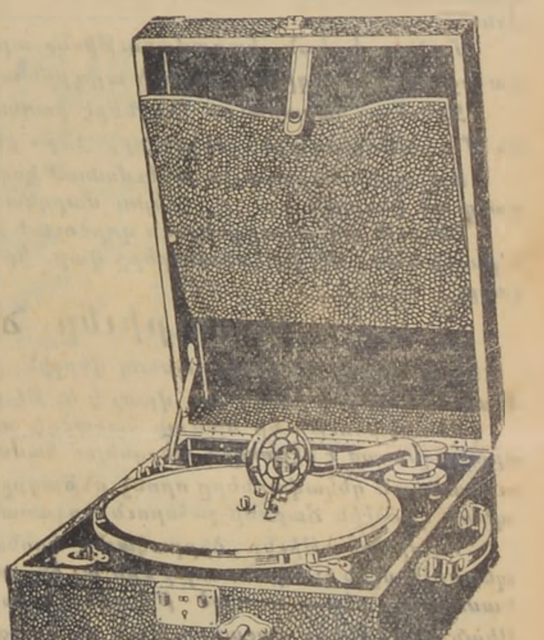

Հրապարակի վրայ գըտ-նըւող բոլոր մարքանե-րու հետ կը մրցին Ապօլ-լօ ֆօնօները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և մատչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. L[td]

(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳՈՒՀԻՆ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարդագիծ եւ ֆօնօֆ՝ ամէն ձեւի, անվիճելի որակ եւ ամենամեծ դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սիւրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Եգիպ-տոսի.— ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

134

13. ՀՈՎԻՏՆԵՐԸ ՉԻ ՄՆԱՆ.— Առհասարակ հովիտ-ները չի յաջողիր հանգստանալու, ըսելով թէ՝ «Սարի գագաթը ջուր չիկայ, հով չիկայ, երթանք արևուն տակ խաշի՞նք»։ Եթէ կ՚ըսես խուլերը չի փափաքիր, պէտք է սարի գագաթը յաջողի։ Ջրի համար յատուկ տիկեր կան, խուլերը թող երկու հատ հետն ունենայ կարգով կ՚երթաք, ջուր կը բերէք և կը խմէք։ Եթէ սարի գագաթը ըլլաս՝ չորս կողմդ թէ աչքով և թէ դիտակով կը տեսնես, յանկարծակիի չես գար. իսկ եթէ հովիտին մէջ պաշարուիս թշնամիներով, բոլորդ ալ կը կոտորուիք առանց թշնամիին քիթն արիւնելու։ Իսկ եթէ սարի գագաթը պահպանողին մէջ և դուն հո-վիտը յաջոյ և պահապանները քեզի լուր տան թէ թշ-նամին կ՚երթայ, դուն պէտք է արագօրէն բարձրանաս սարի գագաթը։ Ան ատեն լաւ է ձիւղը բարձր տեղեր մնալ։

14. ԽՈՒՄԲԵՐԸ՝ ԳԱՐՈՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿ.— Գարուն ժամանակ ջանա՛ դաշտը մարդ չի դրկել, եթէ դրկես ալ սարի ստորոտները զրկէ և չուտով վերադարձնել տուր։ Ինչ որ գործ ունիս՝ անցած ձմեռուան վերջերին հետ ընել տուր։ Գարնանը այս է, որ գարունը չատ ցեխ ու ջուր է դաշտը, և զօրքերէն ոտքերով անցնիլ դժուար կ՚ըլլայ։ Պատասխանութիւնը այդ ատիրեն վրայ ալ քիչ-րս հասնողներ կը դնէ ձեւի համար։ Եթէ քանի մը պատահի զինուորներուդ՝ չատ վտանգաւորութեամբ կ՚ազատուին, օրինակ, չորս ժամուայ ճանապարհը ութ ժամէն հազիւ կարող են երթալ և երկրորդ օրը հեռաւոր եւ ցեղակից կը տեսնուի, որով չուտ կը հասնցնէ անցքերին և կը-ռուը կը կորսնցնէ։

15. ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ՁՄԵՌԸ.— Երբ ձմեռ ժամա-նակ դաշտին մէջ կ՚ուզես տեղափոխուիլ, իրիկունը անցիր սա-րի ստորոտը կանուխ այն գիւղը՝ որ լաւ դիրք ունի։ Երբ տեսնես, որ սարը թուք է և անհրաժեշտ է անցնիլ,

135

ձմայի՛ր տեղդ, աւելի լաւ է կռուիլ քան թէ բոլոր զինուորները տարի՛լ սարին խեղդել։

Սարէն անցնելու ճամբայ չեղած ատեն, գիւղէն քա-նի մը տղայ վերցուր լաքաներով։ Լաքաններով փայ-տէ զործիքներ են, շինուած ոտքերու համար, որոնց ձիւնի մէջ չեն խրիր. անոնց հետքով դուք հանգիստ կ՚երթաք։ Եթէ այդպէս չընէք չէք կրնար երթալ, մին-չև մէջքերնիդ ձիւնի մէջ կը խրիք, կարող էք նաև ձիւնի հիւսի տակ մնալ և բոլորդ ալ խեղդուիլ։ Սարի կողերով կամ հովիտներով անցած ատեննիդ՝ ամբողջ սարի ձիւնը կը կտրի և ձեզ կը լեցնէ հովիտը, կը սպանէ։

Ձմեռ ժամանակ առհասարակ հետերնիդ ունեցէք նաճախներ (տապար), որոնք զէնքի տեղ ալ կարելի է գործածել. երբ ձիւնը սառած ըլլայ, ռոսքերնիդ չի բռներ, և կ՚երթաք անկանոն մը, այն ատեն այդ նաճախով առջևէն գացողը կը կոտրէ սառոյց դարձած ձիւնը և ռատնատեղեր կը չինէ ու դուք հանգիստ կը քալէք։ Հրացաններու կոթերը ձիւնին չի զարնէք հետք կը թողու և դուք ձեզ կը մատնէք։

16. ՁԻՆ՝ ԽՈՒՄԲԻ ՀԵՏ.— Խմբապե՛տ, եթէ խումբ բիդ հետ ձի կը գտնուի և ճանապարհ պիտի երթաս 8 կամ 10 ժամ, դուն պէտք չէ որ ձի նստիս, աւելի տը-կար ընկերներդ թող նստին։ Զինուորները քեզ յար-գելու համար կ՚ըսեն «Մի՛ր, նստէ ձիուն», բայց դուն լսելու չես անոնց, որ իրաւունք ունենաս քու քալ-լուդ քալեցնելու զինուորները և չի լուացած՝ աւե-լորդ եթէ նստիս՝ զինուորները մտքերուդ կ՚ըսեն «Ինքը նստեր է ձիուն և անխղճօրէն մեզ կը հրամայէ քալել»։ Եթէ չի քալեցնես ու խեղճ ալ չի քալես՝ կը յոգնին մէջը, կամ արևը կը ծակի և ամէն մարդ կը տեսնէ ձեզ. չատ կարելի է այդ տեղ վիրաւոր ալ չունենալ.

ՕՁՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԻՉ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ

(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական փոխադրական վարկի հաստատութիւն Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք. որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումովը։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սափօլ Օթէլ շէնք, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Ամանդի պայմանագրութիւնք

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%. Ասկէ զատ մաս-նակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք՝ վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոշուած պայ-մանաժամէն առաջ ուզածդ կրնաս վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, դրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն բացատրութեան ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth